

Rynek Turystyczny

PISMO BIZNESU TURYSTYCZNEGO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

WITAMY W AFRYCE

EGZOTYKA

ŚWIAT BRANŻY

→ WIZY

Polska na własne życzenie przegrywa walkę o turystów z dawnego bloku wschodniego. Coraz częściej jadą oni gdzie indziej. Szczególnie wyraźnie widać to w sezonie zimowym.

PRAWO

→ ODPOWIEDZIANOŚĆ

Biura podróży odpowiadają wobec swoich klientów z powodu niewykonania umów, a także wtedy gdy dopuszczą się czynów niedozwolonych. Odpowiadają za swoich pracowników, a także za osoby trzecie, niezatrudnione u nich.

ANALIZY

→ PROGNOZY UNWTO

Liczba międzynarodowych podróży turystycznych w roku 2012 przekroczyła miliard i wyniosła dokładnie 1 mld 350 mln. Taki wynik podaje Barometr Turystyki.

→ LOT, EUROLOT, NIELOT?

Sytuacja naszych narodowych przewoźników jest coraz bardziej skomplikowana.

POLONUS

Turystyka pielgrzymkowa

Biuro Podróży POLONUS zaprasza wszystkich pielgrzymów do najpiękniejszych polskich sanktuariów oraz miejsc kultu religijnego w Europie. Obszerna propozycja Expressów Sanktuaryjnych pozwala na przeżycie szczególnych doznań w sferze duchowej oraz odkrywanie niepoznanych dotąd zakątków Polski i Europy.

- Św. Lipka,
- Niepokalanów,
- Gietrzwałd,
- Loretto,
- Leśniów,
- Łagiewniki,
- Jasna Góra,
- Licheń
- oraz inne na zamówienie

Biuro Podróży POLONUS
Aleje Jerozolimskie 144, 02-305 Warszawa
tel. (+48) 22 822 10 95
faks: (+48) 22 822 76 07
GSM: +48 512 873 664
e-mail: biuropodrozy@pkspolonus.pl
e-mail: wynajmy@pkspolonus.pl

RYNEK TURYSTYCZNY

nr 2 (329) Luty 2013

Kalejdoskop

4... WIADOMOŚCI Z SZEROKO ROZUMIANEJ BRANŻY TURYSTYCZNEJ
opr. redakcja

Świat Branży

15 NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA W 2013 ZA GRANICĄ
Odpowiadają przedstawiciele ośrodków zagranicznych w Polsce

16 TARGOWE RELACJE, ZAPOWIEDZI

20 WYWIAD

Rozmawiał: Zbigniew Adamów-Bielkowicz

Uznaliśmy, że Polska jest bardzo atrakcyjnym rynkiem – mówi Richard Jewsbury, Senior Vice President Emirates ds. operacji handlowych na Europę i Federację Rosyjską

Prezentacje

22 PRZYWITANIE Z AFRYKĄ

Zbigniew Adamów-Bielkowicz

Urok Południa Czarnego Łądu

25 ŚLĄSKI RODZYNEK

Andrzej Jarczewski

Racibórz - różnorodne wrażenia

Świat Branży

28 NIE CHCEMY TURYSTÓW ZE WSCHODU?

Zbigniew Adamów-Bielkowicz

Marnotrawstwo efektów wielu lat pracy biur i instytucji

Hotele

30 WEEKENDOWY KLIENT

Andrzej Jarczewski

Coraz więcej krótkich wyjazdów

E-turystyka

32 PRZEDSIĘBIORCA CORAZ BARDZIEJ MOBILNY

Andrzej Jarczewski

Przyszłość należy do technologii mobilnych

Świat Branży

34 PIELGRZYM – JUŻ NIE UBOGI

Andrzej Jarczewski

Pielgrzymi mają konkretne wymagania

37 GWARANCJE – KOLEJNA RUNDA

Opr. red

Jakie będą gwarancje finansowe?

Prawo

38 ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIURA PODRÓŻY

Agnieszka Jezierska

Biuro podróży odpowiada nie tylko za własne błędy

Analizy

40 PODRÓŻE POLAKÓW 2012 WEDŁUG FRU.PL

Opr. red.

Latamy coraz dalej i coraz chętniej

42 BYŁ MILIARD – BĘDZIE LEPIEJ

Opr. red.

UNWTO – liczenie turystów

44 CZY LECI Z NAMI PILOT?

Zbigniew Adamów-Bielkowicz

Sytuacja przewoźników jest coraz bardziej skomplikowana

46 BIZNESOWE NIEMCY

Zbigniew Adamów-Bielkowicz

Wysokie notowania niemieckiego przemysłu spotkał

47 WAKACYJNE PLANY POLAKÓW NA 2013 ROK

Marcin Dziubek

Polacy nadal chętnie podróżują

49 ANALIZA RYNKU WALUT

Paweł Rygielski

Jakie były i mogą być zmiany kursów walut

Recenzje

49 WARTO PRZECZYTAĆ

ŚWIAT BRANŻY
Sanktuaria to dziś ośrodki turystyczne

OD REDAKCJI

Zamieszanie wokół branży lotniczej w Polsce może przyprawić o ból głowy. Największy przewoźnik jest de facto bankrutem, ratować ma go przynosząca straty spółka-córka. Na dodatek jedno z najnowszych lotnisk nie nadaje się do użytku i nikt nie wie jak długo potrwa naprawa. Z drugiej strony Warszawę do swojej siatki połączeń włącza dwóch silnych i aktywnych przewoźników: Qatar Airways i Emirates Airlines. A to oznacza, że uważają nasz kraj za rynek z przyszłością. Mówi o tym na naszych łamach przedstawiciel drugiej ze wspomnianych linii. Innym serialem, który może okazać się dla organizatorów turystyki dreszczowcem, jest projekt zmian dotyczących gwarancji finansowych. Wszystko wskazuje na to, że Ministerstwo Sportu i Turystyki postanowiło w sprinterskim tempie przepchnąć projekt Ministerstwa Finansów i przeprowadzić zmiany jeszcze przed sezonem letnim nawet za cenę kolejnego prawnego bubla. Niestety grozi to kolejną katastrofą i to zarówno touroperatorom jak i potencjalnie poszkodowanym klientom. Niestety chyba jesteśmy skazani na działanie nagłe i „alarmowe” zamiast systematycznego planowania. Może nowa ustawa o usługach turystycznych, o której mówi się już oficjalnie, będzie przygotowana solidnie. ●

Zbigniew Adamów-Bielkiewicz

ZDAŻĄ CZARTERY?

Władze Portu Lotniczego Modlin jeszcze niedawno zapewniały, że pomimo problemów z pasem startowym loty czarterowe z tego lotniska są niezagrażone, ponieważ do czasu pierwszych rejsów (w maju) pas startowy będzie na pewno naprawiony. Jednak sprawa nie jest tak oczywista. Ostatnio linie Ryanair ogłosiły przedłużenie swojej umowy z lotniskiem na warszawskim Okęciu do końca kwietnia. Wykonawca pasa startowego w Modlinie firma Erbud zmienia wersje dotyczące możliwych rozwiązań. Jeszcze niedawno przedstawiciele firmy twierdzili, że nie ma potrzeby remontu całego pasa. Planowano jedynie zebrać betonową nawierzchnię z dwóch wadliwych odcinków i położyć nową

z betonu asfaltowego. Zarząd lotniska w Modlinie ocenił, że w zależności od wariantu czas realizacji napraw miał potrwać od 43 do 70 dni. Władze lotniska zwróciły się już do Instytutu Technicznego Wojsk Lotniczych z prośbą o opinię na temat otrzymanych propozycji. Dy-

rektor Instytutu Technicznego Wojsk Lotniczych profesor Ryszard Szczepanik proponował całkowitą rozbiórkę pasa i wybudowanie go od nowa. Obecnie przedstawiciele Erbudu twierdzą, że może być konieczność zamknięcia lotniska do końca roku.

Spółka zarządzająca lotniskiem winą za problemy obciąża wykonawcę pasa. Firma budowlana, która zrealizowała inwestycję twierdzi natomiast, że pas startowy był niewłaściwie użytkowany. Lotnisko w Modlinie od kilku tygodni nie przyjmuje dużych samolotów pasażerskich. 22 grudnia inspektor nadzoru budowlanego zdecydował o zamknięciu dwóch tzw. progów – o numerach 08 i 26 – betonowych odcinków, o długości 500 m każdy, na początku i końcu pasa startowego. Droga startowa skróciła się do 1500 m, co spowodowało, że duże samoloty takie jak Airbus A320 lub Boeing 737 nie mogą tam wykonywać operacji lotniczych. ●

WizzAir i Ryanair miały bazować w Modlinie

Władze lotniska w Modlinie ocenił, że w zależności od wariantu czas realizacji napraw miał potrwać od 43 do 70 dni. Władze lotniska zwróciły się już do Instytutu Technicznego Wojsk Lotniczych z prośbą o opinię na temat otrzymanych propozycji. Dy-

Ubezpieczenie w KARNECIE

Firma **AIG** zaferowała polskim ośrodkom narciarskim, pensjonatom i organizatorom wypoczynku możliwość zapewnienia ochrony swoich klientów przy pomocy grupowego ubezpieczenia NNW. Teraz, dzięki elastycznym polisom NNW Specjalty, usługodawcy będą mogli zapewnić swoim klientom ochronę. Specjalistyczne ubezpieczenia NNW mogą być dodawane do karnetów narciarskich, ofert hoteli i pensjonatów. Stanowią one również bonus od organizatorów wyjazdów zimowych czy przewoźników dowożących turystów do popularnych kurortów w sezonie narciarskim i w trakcie ferii. Tego typu „szyta na miarę” polisa gwarantuje dodatkową indywidualną ochronę ubezpieczeniową (odszkodowania NNW są komplementarne i mogą się sumować). Nawet jeśli przyczyną zdarzenia po części była śliska podłoga, awaria wyciągu lub niewystarczająco dobrze utrzymany stok narciarski, turysta nie musi dochodzić winy czy zaniedbania są ze strony usługodawcy, bo i tak jest ubezpieczony. To właśnie różni polisę NNW wykupowaną przez dany ośrodek czy pensjonat od tradycyjnego ubezpieczenia OC. To ostatnie gwarantuje odszkodowanie dopiero w przypadku potwierdzenia winy usługodawcy. Grupowa polisa NNW Specjalty może być korzystna zarówno dla organizatorów zimowego wypoczynku – zapewnia im większą wiarygodność i spokój, jak i dla ich klientów – staje się naturalnym uzupełnieniem polisy indywidualnej NNW. Ważną cechą polisy dla turystów – zapewnianych przez organizatorów zimowego wypoczynku i usługodawców jest fakt, że ubezpieczenia nie nabywa się osobno, lecz w pakiecie. Okolicznościowe ubezpieczenie jest wówczas wpisane w konkretną ofertę. Dzięki temu klient nie tylko nie musi pamiętać o zakupie polisy na własną rękę, ale

Na Słowacji ubezpieczenie w cenie karnetu jest już standardem

także ze względu na grupowy charakter NNW, koszty zawarte w cenie danego biletu czy usługi są dla niego niemal nieodczuwalne. – *Pakietowe oferty to rozwiązanie coraz popularniejsze m.in. za granicą, gdzie ośrodki narciarskie oferują swoim klientom dedykowane usługi czy programy rabatowe.* – powiedział Konrad Adamczewski, kierownik sprzedaży grupowych Ubezpieczeń NNW SPECIALTYsolutions w Dziale Grupowych Ubezpieczeń

Specjalistyczne ubezpieczenia NNW mogą być dodawane do karnetów narciarskich, ofert hoteli i pensjonatów. Stanowią one również bonus od organizatorów wyjazdów zimowych czy przewoźników dowożących turystów do kurortów narciarskich. Firma zamierza zarabiać na ich masowości.

Osobowych AIG. W skład karnetu narciarskiego wchodzić może również indywidualna polisa NNW dla posiadaczy skipassów, która ochroni ich w sytuacji uprawiania sportów zimowych. Zakres i sumy ubezpieczeń dostosowane zostały do potrzeb amatorów szusowania. W razie wypadku turyści liczyć mogą m.in. na zwrot kosztów leczenia, świadczenia z tytułu złamań, okaleczenia twarzy czy nieszczęśliwego uszkodzenia zębów, a także ochronę ubezpieczeniową na wypadek trwałego inwalidztwa lub śmierci. ●

KONGRES OSAT

W trakcie warszawskich targów ITM odbył się I Agentów Turystycznych OSAT. W jego trakcie odbyły się między innymi prezentacje Portu Lotniczego Modlin. Najważniejszą jednak częścią dotyczyła podsumowania dotychczasowej działalności stowarzyszenia. Następnie odbyła się prezentacja Andrzeja Betela podsumowująca ubiegły rok w turystyce. Z zaprezentowanego podsumowania wynikało, że nie był on aż tak dobry

Ben Hadj Hamouda Samir – prezes Sun&Fun oraz Artur Grocholski prezes OSAT

jak głosiła część przedsiębiorców. Jednak jak zawsze gdy chodzi o wyniki sprzedaży na polskim rynku turystycznym tezy te wywołały kontrowersję, ponieważ wiele zależy od przyjętych metod szacowania sprzedaży. Niestety nie ma obiektywnych i akceptowanych przez wszystkich metod. Mniej kontrowersji wzbudziła część dotycząca przyszłości sprzedaży agencyjnej imprez turystycznych w Polsce. Kolejna prezentacja przygotowana przez Arkadiusza Kostrzewskiego dotycząca problemów ochrony danych osobowych w działalności agentów turystycznych. ●

Bory Dolnośląskie

Bory Dolnośląskie należą do największych, zwartych kompleksów leśnych w Europie Środkowej. Swoją powierzchnią przekraczają obszar 165 tys. ha. Stanowi to niewątpliwie o ogromnym bogactwie naturalnym tego regionu oraz jego walorach przyrodniczych.

To właśnie przyroda stanowi podstawę do rozwoju bazy turystycznej, usługowej, ale i gospodarczej tej Leśnej Krainy. Potencjał jakim są rozległe bory sosnowe bogate w grzyby, jagody oraz dziką zwierzynę, wpisane do rejestru zabytków liczne parki i rezerwy przyrody, w tym obszary skupione wokół sieci NATURA 2000, zabytkowe zamki, dwory i pałace, decydują o kształcie i kierunku rozwoju ruchu turystycznego. Wiele atrakcji znajdują tutaj przede wszystkim miłośnicy turystyki aktywnej. Pieszne, wodne, konne i rowerowe szlaki turystyczne, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, parki rozrywki, muzea i ekomuzea, zabytki udostępnione dla ruchu turystycznego oraz bazujące na tradycji imprezy lokalne stanowią źródło zainteresowań odwiedzających nas turystów. Region ten stanowi także źródło inspiracji dla zwolenników czystego, niczym jeszcze nie skażonego środowiska, ciszy i spokoju.

To właśnie te elementy zostały wykorzystane do utworzenia kompleksowych pakietów pobytowych, które potencjał ten eksponują i przekazują go naszym gościom.

SZLAKI KONNE

W siodle przez Bory Dolnośląskie, to dwu, trzy i sześciodniowe oferty pobytowe adresowane do miłośników jazdy konnej. Koncentrują

się głównie na organizacji rajdów konnych, ale wykraczając poza nie oferują także obozy, naukę jazdy konnej, weekendowe edycje szkółek jeździeckich, pobyty rekreacyjne, pobyty szkoleniowe, rajdy, kuligi, przejażdżki szlakiem konnym, ogniska w tym również noclegi z pełnym wyżywieniem. Nie trzeba mieć własnych koni. Wystarczą chęci i miłość do tej formy wypoczynku. Całość odbywa się pod okiem czujnych i doświadczonych instruktorów lub elektronicznych przewodników. Obecnie korzystać można ze szlaku nr 1.

- Szlak nr 1 biegnie od Gospodarstwa Agroturystycznego w Bogumiłowie przez Kościelną Wieś, Poświętne, Bronowiec aż do stajni w Zamku Kliczków, gdzie łączy się on z sudeckim szlakiem konnym biegnącym w kierunku Karpacza.

SZLAKI WODNE

Wodą przez Bory Dolnośląskie, to również dwu i trzydniowe oferty pobytowe, które ukazują piękno tutejszej przyrody oparte o dziewicze koryta rzek Kwisa, Bóbr lub Nysa Łużycka. Meandrujące zakola, unikalne uskoki oraz przełomy dają możliwość przeżycia niezapomnianej przygody w pontonie lub kajaku. Profesjonalna obsługa, nowoczesny sprzęt, doświadczenie organizatorów pozwalają poczuć się pewnie a bogata przyroda regionu rozwija wyobraźnię i zachęca do szybkiego powrotu zarówno gości indywidualnych jak i całych grup zorganizowanych. Przecinające rozległe obszary leśne rzeki Borów Dolnośląskich w dalszym ciągu szczyścić się mogą najwyższej klasy czystością wód, które dodatkowo przyciągają miłośników wędkarstwa. Organizatorzy zapewniają najwyższej klasy sprzęt, transport, nocleg oraz pełne wyżywienie. Oferta oparta o rekreację wodną to idealny pomysł na wolny weekend, spotkanie integracyjne, wypad za miasto lub dzień spędzony z rodziną.

SZLAK EDUKACYJNY

Edukacyjnie w Borach Dolnośląskich, to dwu i trzydniowe pakiety pobytowe organizowane w regionie posiadającym bogaty dorobek kulturowy. To również ogromna dawka historii zarówno tej znanej, jak i tej wytłaniającej się z lokalnych podań, mitów i legend. Oferta szlaku stwarza możliwość indywidualnego włączenia się w proces poznawania regionu oraz w proces pozwalający na poczucie jego smaku, koloru, dotyku i zapachu. Częścią oferty jest Szlak Mitów i Legend Borów Dolnośląskich. To właśnie lokalne opowieści stały się podstawą do rozwoju szlaku opisującego historię regionu w tajemniczej, magicznej i fascynującej formie. Na ile szlak ten przekazuje prawdziwe dzieje naszych miejscowości przekona się każdy, kto sam odwiedzi Bory Dolnośląskie i zapozna się z naszą historią. Ponadto bogata tradycja, kultura i historia Borów Dolnośląskich przetrwała do dnia dzisiejszego i kultywowana jest nadal przy użyciu tradycyjnych narzędzi, metod i receptur. Upowszechnianie i utrwalanie tych zapomnianych już umiejętności stało się możliwe dzięki organizowanym w regionie warsztatom edukacyjnym. Są to:

- Warsztaty kulinarne „Od ziarenka do bochenka”. W trakcie zajęć uczestnicy samodzielnie wypiekają chleb, zajmują się wyrabianiem masła oraz białego sera twarogowego poznając przy tym tradycję i dorobek kulinarny Borów Dolnośląskich. Zajęcia urozmaicają gry i zabawy edukacyjne opracowane przez organizatorów oraz ognisko połączone z nauką tradycyjnych metod przygotowania potraw.

- Warsztaty gliniarskie „Zabawa w glinie”. W trakcie zajęć uczestnicy w obecności instruktorów zajmują się tworzeniem ceramiki użytkowej za pomocą gliny i koła garncarskiego. Każdy z uczestników ma okazję zaprojektować i wykonać unikalny i wyjątkowy prezent lub pamiątkę z regionu. Uczestnicy warsztatów łatwo się przekonają, że dawna sztuka

stanowiła kunszt, który osiąść mogli tylko nieliczni. Dodatkowo zajęcia to zwiedzanie wystawy ceramicznej obrazującej dorobek i potencjał regionu oraz gry i zabawy integracyjne.

- Warsztaty ceramiczne. W trakcie zajęć uczestnicy zapoznają się z procesem wytwarzania ceramiki szlachetnej dekorowanej tradycyjną metodą stempelkową, jak również mają okazję do samodzielnego udekorowania własnego kubka, który po wypaleniu stanowić może unikatowy prezent lub pamiątkę z regionu. Zajęcia obrazują ponadto jak ważnym elementem jest pradawna sztuka związana z umiejętnością wytwarzania naczyń.

SZLAKI DLA AKTYWNYCH

Aktywnie w Borach Dolnośląskich, to dwu i trzyniodniowe pakiety pobytowe oferujące aktywny wypoczynek wśród dzikiej, prawdziwej przyrody. Oparte są o przejażdżki rowerowe, spacerzy oraz spływy kajakowe po Nysie Łużyckiej. Są to oferty adresowane do osób potrzebujących relaksu połączonego z odrobiną szaleństwa. Aktywny pobyt w Borach Dolnośląskich wyzwoli w każdym pozytywną energię i dostarczy wielu niezapomnianych wrażeń. Ze strony naszych gości wystarczą jedynie chęci. Organizatorzy zapewniają certyfikowany sprzęt najwyższej jakości, pełne wyżywienie, nocleg oraz doświadczenie gwarantujące pełen profesjonalizm połączony w ogromną dawkę pozytywnych emocji. Aktywnie w Borach Dolnośląskich to oferty adresowane głównie do rodzin oraz grup zorganizowanych. Proponowane programy pobytowe opierają się na wspaniałej zabawie oraz na odkrywaniu uroków regionu z pozycji roweru, kajaka lub własnych nóg.

SZLAKI KULINARNE

Podróżując przez Bory Dolnośląskie można kierować się smakiem opartym o "owoce lasu". Szczycimy się Miodem Wrzosowym z Borów Dolnośląskich zarejestrowanym jako Chronione Oznaczenie Geograficzne od 2008 r., oraz wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez MRiRW już w 2005 r., Bochenkiem Chleba Starowiejskiego oraz wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych bułką o swoistej nazwie lenka. Posiadamy również wyjątkowe wędliny z dzicyzny, wysmienite wina i nalewki oraz charakteryzujące się wyjątkowym smakiem dania i potrawy z grzybów, jagód, derenia, aronii lub jarzębiny. Te i inne potrawy dostępne są na szlaku kulinarnym "Leśnymi smakami", gdzie można je nie tylko skosztować ale podjąć wysiłki w samodzielnej próbie wypieku chleba, wyrobu masła lub sera. Kulminacyjnym punktem kulinarnych fascynacji smakiem lasu jest organizowany zawsze w listopadzie Festiwal Kulinarny Borów Dolnośląskich „Ale pasztet”. W trakcie trzech dni zmagają się ze sobą zarówno amatorzy, jak i zespoły ze szkół o profilu gastronomicznym, myśliwi oraz zawodowi szefowie kuchni. Ten ostatni konkurs wpisany jest do Kulinarnego Pucharu Polski, co powoduje, że do udziału w nim startuje zawsze najwyższa czołówka kucharzy polskich. Całość uświetniają pokazy i warsztaty kulinarne, stoiska organizatorów, sponsorów i zaproszonych gości. Prezentacje, pokazy i szkolenia. Całość stanowi niezapomniane święto dla wszystkich sympatyków dobrej, tradycyjnej kuchni Borów Dolnośląskich.

Już niebawem przed przyjazdem w Bory Dolnośląskie będzie można zwiedzić je dzięki panoramicznym wycieczką po szlakach turystycznych dostępnych na naszej stronie internetowej. Tam też znajdują Państwo bardziej obszerny opis atrakcji turystycznych opracowanych w formie pakietów pobytowych, które dostępne są także u lokalnych touroperatorów i organizatorów turystyki szczególnie na terenie województwa lubuskiego i dolnośląskiego.

Więcej informacji:

Stowarzyszenie LGD Bory Dolnośląskie
ul. Żeromskiego 25, 68-120 Iłowa
tel./fax. 68 377 47 17

e-mail. biuro@borydolnoslaskie.org; facebook.com/borydolnoslaskie; www.bory.org.pl

Diamentowy SINDBAD

200 komfortowych autokarów, których średni wiek nie przekracza trzech lat.

Firma Sindbad znalazła się na liście Diamentów Forbesa 2013 – miesięcznika Forbes. Przewoźnika umieszczono w gronie przedsiębiorstw, które w ostatnich trzech latach najbardziej dynamicznie zwiększały swoją wartość. – *W porównaniu z poprzednim rokiem liczba Diamentów spadła z 2051 do 1931, czyli o 5,9 procent, co potwierdza, że ostatnie 3 lata nie były najłatwiejszymi dla przedsiębiorców. Tym większą wartość ma dla nas to wyróżnienie* – mówi wiceprezes za-

rzędu Bogdan Kurys. Lista Diamentów Forbesa opracowana jest na podstawie szwajcarskiej metody wyceny wartości firm, uwzględniającej wyniki finansowe oraz wartość majątku. Do wyceny Diamentów Forbesa 2013 wykorzystane są dane z lat 2009-2011 m.in.: poziom sprzedaży, zysk netto, wartość majątku trwałego, zapasów, należności oraz nakładów na inwestycje. Przypomnijmy, że tych ostatnich w Sindbadzie przez ostatnie lata mamy bardzo wiele. Przewoźnik dysponuje flotą ponad

Sindbad otrzymał kolejną nagrodę

RAZEM łatwiej

edom.pl rozpoczął współpracę z polskim oddziałem HolidayCheck czego efektem jest stworzenie zintegrowanej bazy wakacyjnej. Główną zaletą współpracy obu portali jest umożliwienie klientom znalezienia komplementarnych ofert, znajdujących się dotychczas na stronach różnych dostawców. Edom.pl dostarcza silnik pozwalający na szybkie dostosowanie oferty, natomiast HolidayCheck dzięki rozbudowanemu systemowi opinii, pozwala zapoznać się z opisem i zdjęciami danej miejscowości oraz rekomen-

dacjami podróży, odnośnie atrakcji turystycznych czy lokali gastronomicznych w okolicy. Klienci otrzymują do dyspozycji ponad 230 tysięcy kwater do wynajęcia, 142 tysiące hoteli w 212 krajach, a w razie pytań mogą zasięgnąć porady konsultanta dzięki dedykowanej infolinii. Podobne rozwiązanie od kilku lat sprawdza się na pozostałych europejskich rynkach. – *Niemiecki oddział e-domizil.de z sukcesem współpracuje już nie tylko z rodzimym, ale też ze szwajcarskim i austriackim oddziałem HolidayCheck, dlatego wspólnie postanowiliśmy rozszerzyć współpracę o polską filię* – mówi Kamil Krzyżanowski, dyrektor operacyjny edom.pl.

POZNAŃ za pół

Poznań za pół ceny już 6. raz

Szosta edycja akcji „Poznań za pół ceny” odbędzie się 27-28 kwietnia 2013 r. Osoby odwiedzające poznańskie hotele, restauracje, muzea i innych partnerów akcji mogą liczyć na 50 proc. rabat. Ofertę uatrakcyjni bogaty, unikalny i darmowy program turystyczny. – *Zeszłoroczna edycja akcji była rekordowa pod względem liczby partnerów oraz programu turystycznego. Udało nam się*

zebrać 150 partnerów, z których większość deklaruwała chęć powtórnego udziału w „Poznań za pół ceny” – mówi Jan Mazurczak z Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej, koordynator akcji. – *W ciągu dwóch dni akcji sprzedaliśmy za pół ceny ponad 70 tys. usług. Bardzo dużą popularnością cieszył się unikalny program turystyczny, kilka tysięcy osób obejrzało niedostępny zwykle dla turystów fort pruski, rekordy popularności biło także Nowe ZOO, Palmiarnia czy nowo otwarte Termy Maltańskie z imponującym kompleksem saun. Projekt po raz pierwszy zyskał wymiar metropolitalny, uwzględniając atrakcje w Kórniku, Puszczykowie, Swarzędzu, Stęszewie, Czerwonaku, Suchym Lesie czy w Tarnowie Podgórnym* – dodaje Mazurczak. Pierwsze oferty zostały umieszczone już na stronie www.poznanzapolceny.pl. Strona internetowa aktualizowana jest codziennie i wzbogacana o nowych partnerów i nowe atrakcje. Rabaty to jednak nie wszystko. W weekend 27-28 kwietnia 2013 r. na turystów czeka także bogaty i unikalny program turystyczny. Bezpлатnie będzie można zwiedzić Poznań, spacerując kilkunastoma tematycznymi szlakami, otwarte zostaną podziemia kościoła farnego czy komnaty Zamku Cesarskiego. W ramach akcji odbędą się także przechadzki Traktem Królewsko-Cesarskim, po którym za darmo oprowadzać będą przewodnicy.

POMORSKIE w Kaliningradzie

Zwiększenie udziału turystyki przyjazdowej z Rosji – takie cele stawia sobie Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna na rok 2013. Uruchomienie małego ruchu granicznego i zwiększony popyt na ofertę handlową to doskonały moment na silniejsze wyeksponowanie potencjału turystycznego Trójmiasta i regionu. Przedsięwzięta kampania promocyjna realizowana wspólnie przez PROT, jak i UM Gdańsk została bardzo dobrze przyjęta przez mieszkańców Obwodu Kaliningradzkiego, pojawił się szereg pozytywnych komentarzy. Już w styczniu PROT wspólnie z miastem Gdańsk przygotował specjalny dodatek do jednej z kaliningradzkich gazet informacyjnych, który to cyklicznie będzie ukazywał się wraz z prasą. Również na wiosnę szykowana jest niestandardowa akcja ambientowa. – *Wiemy, że w Rosji szczególnie Dzień Kobiet jest bardzo celebrowany dlatego zdecydowaliśmy się na spontaniczną akcję promocyjną. Mamy zarezerwowane artykuły na portalach kaliningradzkich oraz ich odpowiedniki w mediach społecznościowych* – komentuje Krystyna Hartenberger-Pater, dyrektor

Z Kaliningradu przybywa do Polski wielu turystów

biura PROT.. Do akcji „kobiety weekend w super cenie” udało się zaprosić trójmiejską branżę, która specjalnie na okres 8-10 marca 2013 przygotowała dedykowaną ofertę dla mieszkanki Rosji. Odprężający masaż, aromaterapia, wizyta w luksusowym SPA, odpoczynek w saunie, łyk pysznego wina, a na deser... wypad na zakupy, to główne motywy przewodnie kampanii. Przez najbliższy tydzień na portalach newkaliningrad.ru oraz shopping-gdansk.ru podwieszono są specjalne artykuły spięte z ofertami konkretnych obiektów, natomiast za pośrednictwem rosyjskich portali społecznościowych (głównie vkontakte.ru/shoppinggdansk) prowadzona jest szeroka akcja PR. ○

CITEAM.PL podsumowuje rekordowe rabaty

Portal podsumował co zyskało największą popularność wśród użytkowników. Pośród rozmaitych usług i produktów znalazły się również te związane z turystyką. Co dziesiąty kupon nabywany na serwisie z rabatami dotyczy usług kosmetycznych oraz – w niemal równej mierze – kategorii Podróże. Z rabatów chętnie korzystali również mieszkańcy dużych miast. Największą popularnością cieszyły się kupony do kin 5D Extreme, sieci zlokalizowanej w największych miastach – sprzedano ponad 9 tys. kuponów. Na drugim miejscu znaleźli się poznaniacy, którzy wykupili niemal 5 tys. kuponów do pierogarni „Chatka Babuni”. Stolica zajęła dopiero trzecie miejsce – jedną z najpopularniejszych ofert z Warszawy była ta wystawiona przez organizatorów „Niewidzialnej Wystawy”. W kategorii Podróże bezkonkurencyjne okazały się oferty wystawiane przez hotele, pensjonaty oraz innych organizatorów turystyki z polskich gór. To właśnie ta lokalizacja była najchętniej wybierana przez fanów rabatów – propozycja wypoczynku za pół ceny nad morzem zachęcała już nieco mniej nabywców. Trzecie miejsce na podium zajęły wyjazdy do polskich miast. Choć górskie destynacje były wybierane najczęściej, to w zestawieniu Top Deals 2012 z kategorii Podróże pierwsze miejsce należy do usługodawcy z Łeby. Trzygwiazdkowy hotel z tej nadmorskiej miejscowości sprzedał łącznie niemal 900 kuponów z rabatem 50 proc. na 3 dni pobytu dla dwojga ze śniadaniem. W dalszej kolejności ponad 800 kuponów sprzedał jeden z hosteli w Zakopanem, który kusił internautów ofertą noclegu ze śniadaniem w kwocie 17 zł. ○

FOT. FLICR.COM

www.rynek-turystyczny.pl

R E K L A M A

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

mcs MAŁOZIMOWE CENTRUM SZKOLEŃ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

CZŁOWIEK NAJLEPSZA INWESTYCJA

WSPINAJ SIĘ PO WIEDZĘ

WND-POKL.08.01.01-02-163/11

Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału
w dofinansowanych szkoleniach dedykowanych
BRANŻY TURYSTYCZNEJ

PROPONOWANE TEMATY SZKOLEŃ

Aspekty prawne i pozyskiwanie funduszy na rozwój turystyki
Skuteczny marketing i promocja produktu turystycznego
Przygotowanie i rozwój oferty turystycznej
Organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem turystycznym

Szkolenia skierowane są do właścicieli oraz pracowników z sektora mikro, małych oraz średnich przedsiębiorstw, których siedziba, filia lub oddział znajdują się na terenie województwa dolnośląskiego.

SZCZEGÓLNE INFORMACJE:

www.wroclaw.mcs.edu.pl
k.korab@mcs.edu.pl
 tel. 533 304 385

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Air France-KLM i Amadeus

Firmy poinformowały o przedłużeniu umowy. Dzięki porozumieniu, biura podróży na całym świecie będą w dalszym ciągu miały zagwarantowany dostęp do wszystkich taryf oraz informacji dotyczących ponad 74,8 milionów miejsc i 90 000 lotów obsługiwanych rocznie przez Air France i KLM za pośrednictwem systemu Amadeus. Umowa obejmuje również linie regionalne funkcjonujące w obrębie grupy. Biura podróży nadal będą oferować swoim klientom dodatkowe usługi, takie jak Economy Comfort dla KLM

czy Seat+ w przypadku Air France, korzystając z Amadeus Airline Ancillary Services (AAAS), które jest w pełni zintegrowanym rozwiązaniem typu end-to-end, umożliwiającym przewoźnikom sprzedawanie usług dodatkowych. Ponadto, linie Air France uruchomiły nową ofertę ekonomiczną, która jest dostępna w przypadku 58 połączeń na trasach krótkich i średniej długości, dzięki czemu biura podróży mogą zapewnić swoim klientom możliwość wyboru między taryfą all inclusive a taryfą mini. Obecnie 80 proc. rezerwacji Ama-

deus na całym świecie dotyczy linii lotniczych, z którymi Amadeus podpisał umowę dotyczącą kontentu. ●

Linie nadal będą udostępniać atrakcyjne taryfy

FUZJA GIGANTÓW

W Europie chwilowo linie lotnicze nie dokonują poważnych fuzji, z uwagi na problemy finansowe. Jednak w Stanach Zjednoczonych dojdzie do połączenia dwóch dużych linii: American Airlines (AA) i US Airways (US). Pozwoli to stworzyć jedno z największych linii lotniczych świata. Firma ma działać pod marką American Airlines. Nowa firma miałaby także kapitał zbliżony do największych linii lotniczych na świecie również amerykańskiej Delt

Airlines, której wartość szacowana jest na 11 mld USD. Fuzja jest jednym z działań mających uratować AA, które mają duże długi. Pod koniec 2011 roku właściciel linii AMR Corporation ogłosiła niewypłacalność i wystąpiła do sądu o ochronę przed wierzycielami. Taka procedura istnieje w prawie amerykańskim. Ewentualną przeszkodą może być brak zgody urzędu ds. ochrony konkurencji, instytucji antymonopolowych oraz sądu. ●

Nagrody Qatar Airways

Przedstawiciele linii odebrał dwie polskie nagrody branżowe w ciągu kilku tygodni od uruchomienia trasy do Warszawy. Przewoźnik z Doha podczas dorocznej gali Najlepsza Linia Lotnicza, organizowanej przez Pasażer.com otrzymał tytuł „Najlepszej Tradycyjnej Linii Lotniczej”, za wysoką jakość usług oferowanych na pokładzie oraz bardzo dobre wyniki operacyjne. Nagroda Najlepsza Linia Lotnicza jest wręczana corocznie, a zwycięzcy są wybierani na podstawie głosów pasażerów. 27 000 głosów internetowych oddano w tegorocznym konkursie. Zwycięzcy dodatkowych nagród są wybierani przez kapitułę składającą się z ekspertów branży lotniczej, dziennikarzy i przedstawicieli lotnisk. Podczas ceremonii linie lotnicze otrzymały również dwie dodatkowe nagrody: Trasa Roku wyróżniając połączenie Warszawa-Doha oraz nagroda dla prezesa linii, pana Akbara Al Bakera, który został wybrany Managerem

Do Warszawy latają Boingi A320

Roku. Zaledwie kilka dni później linie lotnicze otrzymały kolejną nagrodę na Gali Lotniska Chopina, zorganizowaną przez Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze, gdzie Qatar Airways zdobył wyróżnienie w kategorii „Rozwój pozaeuropejskich połączeń rozkładowych 2012”. Dla przewoźnika jest to ożywiony czas w Polsce, ponieważ wkrótce nastąpi także otwarcie Europejskiego Call Center we Wrocławiu, które stworzy ponad 100 nowych miejsc pracy. ●

Po bilet z iPhone'm

Wizz Air wprowadza nową aplikację mobilną dla swoich pasażerów. Aplikacja na iPhone'y jest dostępna bezpłatnie w App Store. Dzięki niej, pasażerowie zyskują wygodny dostęp do rozkładu lotów Wizz Air z dowolnego miejsca. Mogą dobrać dodatkowe usługi do istniejących rezerwacji. Możliwe jest także dokonywanie rezerwacji nowych lotów w najkorzystniejszych taryfach, dostępnych wyłącz-

nie dla członków klubu Wizz Discount Club. Osoby, które nie należą jeszcze do klubu, mogą wykupić członkostwo i korzystać z gwarantowanych zniżek podczas korzystania z aplikacji. Już w maju Wizz Air planuje wprowadzenie aplikacji w wersji na system Android, aby zapewnić większej liczbie klientów dostęp do taryf na ich smartfonach. ●

PLANY RYANAIRA

Irlandzkie linie lotnicze, poinformowały o rozkładzie lotów z i do Krakowa na sezon letni 2013. Linia uruchomi 6 nowych połączeń – do Birmingham, Cork, Dortmundu, Göteborgu, Kos oraz Manchesteru. W sumie Ryanair proponuje z Krakowa 31 tras, planując przewiezienie w 2013 r. ponad 1,6 miliona pasażerów. Ryanair świętuje również przewiezienie 6 milionów pasażerów z/do Krakowa w ciągu zaledwie 7 lat. W kwietniu 2013 r. w Krakowie zostanie otwarta nowa baza przewoźnika (druga w Polsce). Linia ogłosiła również plany na sezon letni dotyczące lotów z i na lotnisko w Katowicach. Pojawią się nowe połączenia do Alicante, Barcelony, Edynburga i na Kretę. Loty do tych miast zostaną uruchomione w kwietniu.

Dzięki nowym trasom Ryanair planuje przewiezienie z Katowic 400 tys. pasażerów rocznie. Przewoźnik pozostaje również na razie na warszawskim Okęciu. Wszystkie loty Ryanair zaplanowane z i na lotnisko Warszawa Modlin z powodu konieczności remontu pasa w modlińskim porcie będą obsługiwane na lotnisku Chopina do 30 kwietnia. ●

R E K L A M A

Zapraszamy do podróży w czasie w głąb dziejów Krakowa

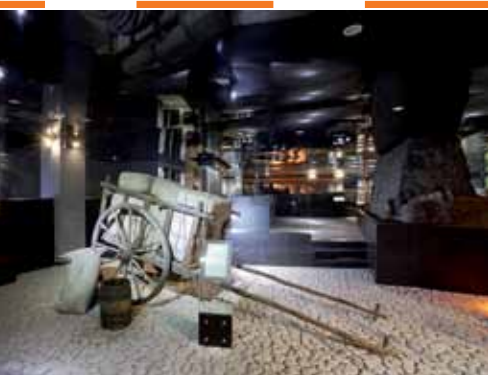
W Rynku Podziemnym zobaczycie i dotkniecie początków legendarnego miasta. Wystawa „Śladem europejskiej tożsamości Krakowa” – szlak turystyczny po podziemiach Rynku Głównego to nie tylko interesujące zabytki archeologiczne, ale także nowoczesne formy ich prezentacji.

Muzeum Historyczne Miasta
Krakowa

PODZIEMIA
RYNKU

Projekt architektoniczny i architektura wnętrz: Prof. Arch. Andrzej Kadluczka z zespołem Studia Archecon, koncepcja i scenariusz merytoryczny: dr Cezary Buśko z zespołem Archeologia B.C., aranżacja Trasy: art. Marcin Pietuch, art. Mięcisław Bielawski, art. Tomasz Salwierz z zespołem Konsorcjum Trias

Projekt pn. „Śladem europejskiej tożsamości Krakowa – szlak turystyczny po podziemiach Rynku Głównego” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa,
Rynek Podziemny

Rezerwacje biletów: Centrum Obsługi Zwiedzających
Kraków, Rynek Główny 1, tel. 12 426-50-60
info@mhk.pl

www.podziemiarynku.com; www.mhk.pl

Najlepszy operator KASYNA

Olympic Entertainment Group zostało wyróżnione tytułem „Najlepszego Operatora Kasyn Roku” w konkursie **Totally Gaming Awards**, który odbył się w Londynie. Poza OEG, laureatami konkursu na najlepszego operatora kasyn zostali m.in. Casinó Campione d’Italia, Grosvenor Casinos oraz London Clubs International wchodzący w skład Caesars Entertainment Group. Ponadto w gronie laureatów nagrody w kategorii „Najlepszego Kasyna Roku” znalazło się wchodzące w skład grupy OEG – Casino Eurovea z Bratysławy, stolicy Słowacji. Konkurs „Totally Gaming Awards” jest jednym z najbardziej prestiżowych wydarzeń branżowych. Odbywa się w połączeniu z największymi targami hazardowymi ICE Totally Gaming, mającymi miejsce w ExCel w Londynie. Nagrody te zostały wprowadzone, aby docenić i wyróżnić firmy, które wyka-

zują się innowacją, wspaniałą obsługą i produktami, stając się wzorem dla całej branży kasynowej. Jury konkursu składało się z największych stowarzyszeń branżowych takich jak: Europejskie Stowarzyszenie Kasyn (ECA), Krajowe Forum Przedsiębiorstw Kasynowych (NCiF) oraz Stowarzyszenie Hazardu Internetowego (RGA). ●

Z TELEFONEM NA POKŁAD

Amerykańskie, niskokosztowe linie **Jet Blue Airways** wprowadziły możliwość pobrania karty pokładowej na swojego iPhone’a. Klienci linii (na razie w największych miastach), mogą pobrać elektroniczne karty pokładowe i używać ich dzięki aplikacji mobilnej **JetBlue**. Ma to za zadanie oszczędzanie czasu i papieru. Karta w iPhone’ie służy dokładnie tak samo jak tradycyjna karta papierowa.

Jest wyświetlana jako zaszyfowany, dwuwymiarowy kod kreskowy. Zawiera takie same informacje o pasażerze jak jej tradycyjna odpowiedniczka. Już niedługo oprogramowanie ma pojawić się również w wersji na Androida. Aplikacja umożliwiająca pobranie karty pokładowej umożliwia również dokonywanie rezerwacji, korzystanie z przewodników, które można aktualizować w hot spotach. ●

DROŻSZA UE

Ceny hoteli w Europie z lutym są wyższe o **6 proc. w stosunku do stycznia**. Tak wynika z opublikowanego indeksu Hotel Price Index (tHPI), uwzględniającego ceny pokoi w 50 najpopularniejszych miastach Europy. Najdrożej nadal jest w Londynie, gdzie cena dwuosobowego pokoju wynosi 144 funty. Największy wzrost notowano w miastach związanych z karnawalem. I tak w Wenecji wzrost ten wyniósł 38 proc., a w Walencji 19 proc. Ceny wzrosły również w Berlinie (12 proc.), tu jednak podwyżki były wywołane Międzynarodowym Festiwalem Filmowym. Na przeciwnym biegunie znalazły się Ryga, gdzie ceny spadły o 26 proc. i Praga

czeska, gdzie w stosunku do stycznia jest teraz taniej o 21 proc. Pokój w Pradze kosztuje teraz 71 funtów. Natomiast w Rydze 56 funtów i jest jednym z najtańszych miast.

Również w Warszawie ceny pokoi hotelowych spadły w ciągu ostatniego miesiąca. Spadek ten wyniósł 12 proc. do poziomu 53 funtów. Tym samym Warszawa nadal pozostaje w gronie najtańszych pod tym względem miast w Europie.

W Polsce większość cen spadła w porównaniu do zeszłego roku. W Poznaniu zapłacimy aż 19 proc. mniej niż rok temu, a we Wrocławiu o 16 proc. O 13 proc. spadła średnia cena w Warszawie, Łodzi, Gdańsku. Najmniej zapłacimy w tym roku w Katowicach (216 zł), a najwięcej w Zakopanem (345 zł). ●

Spa a sprawa polska

Według badań przeprowadzonych w styczniu na zlecenie Klekotki Sento Spa, co dziesiąty Polak korzysta z zabiegów oferowanych przez tego typu obiekty. Największy procent badanych korzystających ze spa jest w wieku 35-44 lat. Znacznie mniejszą grupę stanowią osoby między 18 a 24 rokiem życia – tylko 12 proc. z nich zadeklarowało korzystanie z oferty SPA&WELLNESS. Wśród badanych, 19 proc. to osoby mające 25-34 lata. O dobroczynnych efektach spa jest przekonane 4 proc. osób powyżej 65 roku życia. Jak wynika z badania, korzystanie z oferty spa nie posiada górnej granicy wieku i efekty takich zabiegów są doceniane też przez osoby starsze. Pierwsze skojarzenie odnośnie spa to relaks i przyjemność. Te dwa czynniki to podstawowy powód, dla którego Polacy decydują się na tego rodzaju zabiegi. Prawie połowa badanych w ośrodkach spa szuka regeneracji i relaksu (42 proc.), ale to kobiety częściej stawiają na te czynniki. Pragną także wyciszenia podczas zabiegów (21 proc.). Dla

męższczyzn spa to oprócz relaksu i regeneracji (36 proc.), także możliwość zorganizowania wspólnego wyjazdu ze znajomymi (22 proc.). Panowie także częściej szukają profesjonalnych porad na temat zdrowia i urody (18 proc.), niż wyciszenia. Co do porad, to kobiety raczej ich nie potrzebują, ale za to chętniej poprawią wygląd (13 proc.), na co mężczyźni nie zwracają uwagi (0 proc.). Co może się wydawać zaskakujące, częściej regeneracji poszukuje osoba dwudziestoletnia (45 proc.), niż trzydziestoletnia, co więcej częściej nawet niż czterdziestoletnia osoba korzystająca ze spa (41 proc.). Poprawiać wygląd chcą osoby po czterdziestym roku życia, natomiast nie interesuje to osób w przedziale 25-34 lat (0 proc.), ale te osoby jako jedyne z badanych, mają silną potrzebę znalezienia chwili wyłącznie dla siebie. Według badań większy odsetek korzystających ze spa jest wśród mieszkańców dużych miast niż wśród metropolii, jednak różnica ta jest niewielka (7 proc.). ●

FOT. SXCHU

R E K L A M A

Idealne miejsce dla pielgrzymów!

- ▶ doskonała lokalizacja (lotnisko 10 min., centrum miasta 15 min.);
- ▶ własna kaplica pw. św. Pawła Apostoła (do wyłącznej dyspozycji pielgrzymów);
- ▶ restauracja z własną kuchnią serwującą tradycyjne dania polskie i europejskie;
- ▶ komfortowe pokoje 1, 2, 3 – osobowe i apartamenty (dla grup max. 115 osobowych – 2 autokary);
- ▶ sale seminaryjne i konferencyjne (14 sal o różnej wielkości, z możliwością dowolnej aranżacji).

Centrum Kulturalne Ojców Barnabityw
02-679 Warszawa, ul. Smoluchowskiego 1
tel. 22 543 20 01, 22 543 23 02; fax 22 543 22 82
e-mail: info@barnabici.pl

www.barnabici.pl

Wielki kiermasz turystyczny

na targach

Lató 2013

W tym roku zapewniamy:

- piknikową atmosferę
- mnóstwo atrakcji dla najmłodszych
- występy na scenie targowej
- konkursy z nagrodami
- specjalne rabaty i zniżki

Szybki i wygodny dojazd kolejką miejską!

Targom LATO
towarzysz

19-21 kwietnia 2013

Centrum MT Polska, ul. Marsa 56e, Warszawa

www.targilato.pl

W
M
A
T
K
B

Nowe mobilne rozwiązania

ACCOR

Firma Accor, właściciel marki Orbis postanowił unowocześnić swoje rozwiązania mobilne. Nowa wersja multi-brandowej aplikacji accorhotels.com posiada obecnie bardziej przyjazny interfejs, zawiera filmy oraz podglądowe zdjęcia prezentujące hotele, ma także łatwiejszy dostęp do systemu rezerwacji pokoi. Użytkownicy mogą dokonywać rezerwacji spośród 3500 hoteli zlokalizowanych w 90 krajach. Dodatkowo Accor wprowadził nową aplikację dla rodziny hoteli ibis. Pozwala ona na zarezerwanie noclegu w jednym z 1600 hoteli marek: ibis, ibis Styles oraz ibis budget. Aplikacja posiada funkcje takie jak: geolokalizację, zdjęcia danego hotelu oraz łatwą możliwość rezerwacji pokoju. Obie nowe aplikacje są dostępne dla każdego typu urządzenia ◦

Hotelowe TOP 25

Portal Trip Advisor opublikował swoje coroczne rankingi Traveler Choix. W czołowej 25 nie znaleźli się żaden hotel z naszego kraju. Dominują hotele położone w egzotycznych miejscach. Pierwsze miejsce w rankingu TOP 25 2013 zajął Four Seasons Resort Hualalai at Historic Ka'upulehu na Hawajach. Jeśli chodzi o hotele z naszego regionu to dziesiąte miejsce zajął hotel Aria Hotel z Pragi czeskiej, 19 – hotel Alpenhof Hintertux w Austrii, a 23 – Four Seasons Gresham Palas w Budapeszcie. Powstała też lista najlepszych zdaniem użytkowników portalu, hoteli w Polsce. Pierwsze 10 miejsc wygląda następująco:

- ◆ Hotel Kossak, Kraków,
- ◆ Mamaison Hotel Le Regina Warsaw
- ◆ InterContinental, Warszawa
- ◆ Hilton Garden Inn, Kraków
- ◆ Hyatt Regency, Warszawa
- ◆ Andel's Hotel, Łódź
- ◆ Andel's Hotel, Kraków
- ◆ Sheraton, Karków
- ◆ Quenn Boutique Hotel, Kraków
- ◆ Hotel SPA Dr Irena Eris Wzgórza Dylewskie.

Użytkownicy portalu TriAdvisor oceniali obiekty również w innych kategoriach, jak np.: małe hotele czy pensjonaty. ◦

Co wydarzy się w turystyce

w 2013 roku?

Najważniejszymi działaniami będą outdoorowe imprezy dla klientów indywidualnych. Naszym celem jest prezentacja naszego kraju jako atrakcyjnego pod względem turystycznym, również z dobrą infrastrukturą do uprawiania turystyki aktywnej. Do branży turystycznej nadal będziemy wysyłać newslettery, nowością będzie zamieszczanie aktualnych informacji na naszych stronach internetowych www.czechtourism.com. Ważnym wydarzeniem będą obchody 1150. rocznicy przybycia Cyryla i Metodego na Morawy. W dniu 4.7.2013 na Velehradzie odbędzie się koncert ludzi dobrej woli, na którym wystąpią najlepsi artyści z Czech, koncert jest bezpłatny. Czeski festi-

wał piwa w Pradze 16.5-1.6.2013 r. Festiwal pięciolistnej róży w czeskim Krumlowie 21-23.6.2013. Wyścigi samochodowe Barum Rally w Zlinie 30.8/1.9.2013 r. Sport fest z dniem jachtingu na Lipnie 17-25.8.2013 r. Historyczne winobranie w Znojmie 13-14.9.2013 r.
Jovana Bilková
dyrektor CzechTourism w Polsce

Niemiecka Centrala Turystyki chce wykorzystać potencjał tkwiący w rozmaitych imprezach organizowanych w 2013 roku. Wydarzenia związane z braćmi Grimm oraz 200. rocznicą urodzin Richarda Wagnera przyczynią się do podniesienia atrakcyjności Niemiec jako kraju turystycznego. Turystycy zagraniczni będą mieli okazję do skorzystania z wyjątkowej oferty atrakcji splecionych z wydarzeniami kulturalnymi o doniosłym znaczeniu. Jubileusz braci Grimm: 200 lat „Baśni dla dzieci i domu”. Cykl baśni, spisanych przez braci Jakuba i Wilhelma Grimm, wydanych po raz pierwszy pod tytułem „Kinder- und Hausmärchen” („Baśnie dla dzieci i domu”), stał się klasyką literatury niemieckiej, a swoim autorom przyniósł światową sławę. Sercem obchodów jubileuszu braci Grimm w 2013 będzie wystawa „EKSDYCEJA GRIMM”, prezentowana

od 27 kwietnia do 8 września 2013 r. w hali wystawy „documenta” w Kassel. Ryszard Wagner jest jednym z najwybitniejszych niemieckich kompozytorów i twórcą koncepcji dramatu muzycznego. W 2013 obchodzimy 200. rocznicę jego urodzin. Niemiecka Centrala Turystyki (DZT) wykorzysta ten jubileusz jako okazję do zaprezentowania imprez organizowanych w miesiącach związanych z Wagnerem. W związku z przypadającym jubileuszem w roku 2013 – Roku Ryszarda Wagnera – w całym kraju będą odbywać się liczne imprezy, widowiska i wystawy.

Olga Teodorek
Dyrektor Biura Marketingu i Sprzedaży w Polsce
Niemiecka Centrala Turystyki

Najważniejszym wydarzeniem tego roku będzie wejście Chorwacji do Unii Europejskiej, które nastąpi 01.07.2013 roku. W związku z tym Ministerstwo Turystyki Republiki Chorwacji zgłosiło kilka kluczowych decyzji i oczekiwań: Zwiększenie ruchu turystycznego ze względu na uproszczenie przepływów ludzi na przejściach granicznych. Od 01.01.2013 roku tak jak w większości krajów Unii Europejskiej wprowadzona jest różnicowana stawka VAT na część usług turystycznych, przede wszystkim chodzi o usługi gastronomiczne z 25 proc. na 10 proc., co powinno spowodować zwiększenie sprzedaży. Łatwiejszy dostęp do wykorzystywania funduszy Unii Europejskiej w celu poprawy jakości usług i ofert w Chorwacji, co powinno doprowadzić do zwiększenia konkurencyjności turystyki chorwackiej. Zwiększenie i ułatwienie możliwości

inwestowania w sektor turystyczny i jako jeden z celów i priorytetów prywatyzacja czternastu firm hotelarskich pozostałych we własności państwa. Wprowadzenie w życie kluczowego dokumentu pod nazwą „Strategia rozwoju chorwackiej turystyki do 2020 roku”. Chodzi o wskazanie np. najważniejszych imprez kulturalno-sportowych, które będą motorem napędowym ruchu turystycznego czy rodzaju turystyki na jaki będzie kładziony szczególny nacisk, czy ewentualnych nowości itp.

Bojan Baketa
dyrektor narodowy Ośrodka Informacji Turystycznej Republiki Chorwacji w Polsce

ITM ZA NAMI

Po raz trzeci odbyły się Międzynarodowe Targi Turystyczne ITM Warsaw. Na coraz trudniejszym rynku targów nie jest łatwo wprowadzić i utrzymać nową imprezę. Po trzech latach można uznać, że targi ITM zdołały znaleźć dla siebie miejsce

Trzydniowa impreza odbyła w Halach Expo XXI. Jak informują organizatorzy stoiska wystawców zajmowały w tym roku 20 proc. większą powierzchnię niż w roku ubiegłym. Na targach wystawiło się ponad 250 wystawców z 22 krajów, w tym Egiptu, Indonezji, Turcji, Finlandii, Niemiec, Rosji, Ukrainy, Etiopii, Algierii, Ghany, Jamajki, Norwegii, Rumunii, Republiki Dominikańskiej, Kanady, Indii, Macedonii, Izraela, Włoch, Chin, Portugalii oraz Polski. Szczególnie duże stoiska wystawiły Turcja i Niemcy. W tym ostatnim przypadku uczestnicy mieli okazję wziąć udział w seminarium prezentującym kraj naszych zachodnich sąsiadów jako doskonałe miejsce dla podróży biznesowych.

Poza Niemcami, które były krajem partnerskim imprezy swoje walory i ofertę turystyczną prezentowała Macedonia – kraj dotychczas w Polsce nieznanym jako cel turystyczny, tymczasem mający ciekawą ofertę – również dla zainteresowanych touroperatorów.

R E K L A M A

Redakcja w „kąćniku prasowym” podczas targów. Targi odwiedziło w tym roku ponad 6500 zwiedzających, w tym około 2500 gości biznesowych. W trakcie imprezy odbyły się rozmaite szkolenia i prezentacje zorganizowane przez poszczególnych touroperatorów.

Ważną imprezą był I Ogólnopolski Kongres Agentów Turystycznych. Poza tym odbyły się rozmaite szkolenia i prezentacje zorganizowane przez poszczególnych touroperatorów. Targi odwiedziło w tym roku ponad 6500 zwiedzających, w tym około 2500 gości biznesowych. Zorganizowano grupy studyjne tzw. hosted buyers.

Opr. red

Przedstawiciele Rynku Turystycznego i Hotelarza na ITM

FOT. RS, ZAB

VIII PODLASKIE TARGI TURYSTYCZNE

„TURYSTYKA I SPORT DLA WSZYSTKICH”

17-19.05.2013 r.

www.targi.podlaskieit.pl Miejsce: Hala BOSiR - ul. 11 Listopada 28, Białystok

prezentacje sprzętu turystyczno-sportowego
prezentacje artystyczne i rzemiosła regionalnego

piknik sportowo-turystyczny
wycieczki z przewodnikiem

MADRYT PO RAZ 33

Madrycka impreza pokazała, że choć mamy kryzys (a może właśnie dlatego), warto energicznie zabiegać o turystów. I robią to już niemal wszyscy. W tym roku pojawiły się nawet stoiska Libii i Demokratycznej Republiki Konga.

Międzynarodowe Targi Turystyczne Fitur odbywające się w stolicy Hiszpanii należą do największych i najważniejszych imprez w branży turystycznej w Europie. W tym roku odbyły się w dniach 29 stycznia – 3 lutego.

Jak podali organizatorzy w tym roku stoiska zajmowały o 10 proc. mniejszą powierzchnię niż rok wcześniej. Główną przyczyną są mniejsze budżety hiszpańskich regionów i co za tym idzie ograniczenie ich ekspozycji.

Na targach można było zauważyć coraz bardziej energiczne zabiegi poszczególnych krajów i regionów o turystów z krajów BRICS (Brazylia, Rosji, Indii, Chin i RPA).

Imprezie towarzyszyły specjalistyczne warsztaty między innymi rozwiązań ekologicznych w turystyce Fitur Green czy nowych technologii FiturTech. Rosnącą rolę tych ostatnich w branży dobitnie pokazał fakt wystawienia

Jak podali organizatorzy w tym roku stoiska zajmowały o 10 proc. mniejszą powierzchnię niż rok wcześniej. Główną przyczyną są mniejsze budżety hiszpańskich regionów

Fitur 2013 to ponad 9 tys. wystawców ze 167 krajów

FOT. FITUR

się na targach firm dotychczas nie kojarzonych z turystyką jak Microsoft czy Toshiba.

Po raz kolejny Polskę promowało zorganizowane przez POT stoisko. Nasza ekspozycja promowała kraj pod hasłem Polonia ven y vive tu cuento (tłum. Polska przyjeźdź i przeżyj swoją bajkę). Działania promocyjne nie ograniczały się tylko do stoiska. W trakcie targów odbyły się między innymi spotkania dla mediów. Jedno było przeznaczone dla hiszpańskich Glogerów. Drugie pod hasłem FIESTA POLACA było promocją skierowaną dla hiszpańskich dziennikarzy i touroperatorów.

W imprezie wzięło udział ponad 9 tys. wystawców ze 167 krajów. ●

Opr. red

R E K L A M A

Dzięki pozyskaniu przez Powiat Jeleniogórski środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego; inwestujemy w naszą przyszłość w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2007-2013 na Projekt „Karkonosze i Łużyce Górne – aktywnie przez cztery pory roku proponujemy Państwu bezpłatny udział w targach TOURTEC'2013!

Ze względu na ograniczoną wielkość terenu targów, o udziale decydować będzie kolejność zgłoszeń – termin upływa 15.03.2013r.

To wyjątkowa w swoim charakterze impreza, która corocznie odbywa się w centralnym punkcie Jeleniej Góry – na Placu Ratuszowym.

Wyjątkowość targów TOURTEC, organizowanych przez Starostwo Powiatowe w Jeleniej Górze, to:

- *miejsce* – klasyczny Rynek z ratuszem otoczonym kamieniczkami z podcieniami,
- *czas* – każdy drugi weekend maja, miesiąca bujnej zieleni zachęcającej do wizyty w Kotlinie Jeleniogórskiej,
- *ludzie* – Wystawcy z Polski, Czech, Niemiec, Holandii – prezentujący bogatą gamę ofert turystycznych oraz Odwiedzający – mieszkańcy Jeleniej Góry i okolic oraz liczni turyści odwiedzający Kotlinę i Karkonosze,
- *tradycje i nowoczesność* – tylko na targach TOURTEC wielowiekowe tradycje wędrowania i odwiedzania magicznych miejsc oraz wypoczynku w przyjaznych hotelach i spa łączy jeden cel – oferowanie ciekawego i atrakcyjnego wypoczynku,
- *atrakcje dla Wystawców i Gości* – występy zespołów artystycznych, pokazy i konkursy oraz przełoty szybowcem nad Kotliną Jeleniogórską, seminarium – to tylko jedno z wielu atrakcji, jakie czekają na Wystawców i odwiedzających targi.

Serdecznie zapraszamy!

XIX RAZ WIELOKULTUROWA ŁÓDŹ

Targi – Regiony Turystyczne NA STYKU KULTUR odbędą się w dniach 22-24 lutego. Impreza skupia się na promocji bogactwa kulturowego regionów oraz oferty turystycznej.

W ramach targów odbędą się również mniejsze, bardziej specjalistyczne imprezy.

Salon Aktywnej Turystyki X-ACTIVE w ramach którego organizatorzy zachęcać będą do wypoczynku poprzez uprawnie sportu, zabawę i czynny relaks. W ramach salonu zaprezentowane zostaną oferty aktywnego wypoczynku a także sprzęt niezbędny do jego uprawiania.

Salon Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej w ramach którego zaprezentowane zostaną oferty wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych i tych oferujących odpoczynek w rodzinnych gospodarstwach wiejskich i ekologicznych.

Jak zawsze na takich wydarzeniach odbędą się rozmaite imprezy towarzyszące oraz konkursy.

R E K L A M A

„TURYSTYKA I SPORT DLA WSZYSTKICH” – NOWA DATA

W związku z planowanymi w dniach 25-26 kwietnia 2013 r. uroczystymi obchodami 500-lecia województwa podlaskiego, podjęto decyzję o przesunięciu terminu VIII Podlaskich Targów Turystycznych „Turystyka i Sport dla Wszystkich” z 26-28 kwietnia 2013 na 17-19 maja 2013 r. Targi odbędą się na Hali BOSiR w Białymstoku i towarzyszyć im będą prezentacje sprzętu turystyczno-sportowego, a także imprezy plenerowe na terenie kompleksu BOSiR.

Organizatorem imprezy jest Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna, współorganizatorem MOSiR, a partnerem targów Klaster Marek Turystycznych Polski Wschodniej – organizacja zrzeszająca podmioty działające w szeroko rozumianym sektorze turystycznym, skupiająca przedstawicieli branży świadczących usługi i produkty turystyczne

GLOB 2013

XIX Międzynarodowe Targi Turystyki, Sprzętu Turystycznego, Żeglarskiego i Sportowego
22-24 marca Katowice, ul. Bytkowska 1B

Tysiące ofert turystycznych – promocja regionów Polski i świata!

Wystawcy z Belgii, Czech, Dominikany, Francji, Gruzji, Indonezji, Kenii, Niemiec, Malezji, Maroka, Słowacji, Tunezji, Rumunii, Węgier, Włoch i Polski.

W programie m.in.:

Świętokrzyskie atrakcje:

- „Bajkowe Świętokrzyskie” – strefa zabawy dla dzieci i rodzin z dziećmi
- „Bitwa Czarownic” – pokaz tańca, legendy świętokrzyskie
- „Koziołkowe figle” – gry, puzzle, nauka chodzenia na szcudłach, konkursy, quiz wiedzy o regionie, spotkanie oko w oko z dinozaurami
- „Zaczarowana Kraina” – gra wielkoformatowa o atrakcjach regionu
- Kapela „Jędrusie” – występy

Śląska Gala:

- Bogdan Kalus – aktor, bywalec „ławeczek” na wielu kontynentach, Hadziuk z serialu „Ranczo”

- Prezentacja Szlaku Kulinarnego „Śląskie Smaki”, w tym pokaz kulinarny Remigiusza Rączki
- „Szalone podróże okiem górnika” – Mieczysław Bieniek, hajer ze Śląska
- „Śląskie godanie” – Szymon Wróbel, laureat konkursów „Ślązak Roku”
- Zwiedzaj na Harleyu – Harley Davidson®
- Zespół ONYKS – piosenka turystyczna i szantowa
- GLOBalny Format „Podróże marzeń” oraz „Super stoisko” – konkursy dla Wystawców
- Wielkie losowanie nagrody dla publiczności – wczasy w Tunezji ufundowane przez Tunezyjski Urząd ds. Turystyki i Globe Travel Services
- Spotkanie z uczestniczkami wyprawy na Spitsbergen

Ponadto: spotkanie z żeglarsstwem, wystawki, prezentacje i konkursy na stoiskach, losowanie nagród dla zwiedzających, pokazy twórczości ludowej, degustacje regionalne, imprezy plenerowe, doradztwo turystyczne, inne.

Centrum Targowe FairExpo Sp. z o.o.
ul. Bytkowska 1B, 40-955 Katowice
tel. 32 728 15 13, 32 728 15 04, +48 664 080 292, +48 664 080 285
www.glob.fairexpo.pl

Kraj Partnerski:

Region Partnerski:

Miasto Partnerskie:

GLOB 2012
LIDER POLSKIEJ
TURYSTYKI

(m.in. turystyka kwalifikowana, turystyka aktywna, turystyka biznesowa, turystyka rekreacyjna, itp., baza noclegowa – hotele, kwatery agroturystyczne, pensjonaty, zajazdy, hostele oraz gastronomia).

WODA I TURYSTYKA W SOSNOWCU

W Sosnowcu prezentowano też atrakcje regionalne

W drugi weekend lutego w hali Expo Silesia w Sosnowcu odbyły się Targi Sprzętu Pływającego i Sportów Wodnych BOAT EXPO oraz 6. Targi Turystyczne INTOUREX. W trakcie imprezy zobaczyć można było oferty schronisk młodzieżowych, klubów i szkół żeglarskich, gmin powiatu pszczyńskiego, organizatorów turystycznych, hoteli i spa oraz wielu innych. Tegoroczne wydarzenia oprócz wspomnianych ofert wystawców obfitowało w dodatkowe atrakcje. Podczas targów można było bowiem wziąć udział w wielu konkursach i warsztatach.

Ciekawą prezentację przygotował partner Targów – powiat pszczyński – na jego stoisku oraz na scenie głównej zobaczyć można było m.in. występy regionalnych zespołów folklorystycznych, prezentacje gmin. Odwiedzający mogli zapoznać się z szeroką ofertą wydawnictw promocyjnych dotyczących tego obszaru. W organizację stoiska włączyli się również lokalni restauratorzy (m.in. Karczma Kuban czy Restauracja Zaczysze), którzy przygotowali tradycyjne potrawy regionu. Nie zabrakło też twórców ludowych, którzy prezentowali swoje umiejętności. Przez trzy dni na stoisku powiatu pszczyńskiego prezentowali się również: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Pszczyńska, Projekt gryfnie.pl, a także Pokazowa Zagroda Żubrów w Pszczynie.

Dla osób biorących udział w licznych konkursach przygotowano bardzo ciekawe nagrody (szkolenia na stopień żeglarski, nowoczesne modele pontonów, rejsy żaglowcami – m.in. dwumiesięczny rejs „Fryderykiem Chopinem” do Martyniki, maski do nurkowania, karnety zniżkowe na czartery łodzi, wycieczki). To wszystko uświetniły występy szantowe Kulawego Bosmana i inne zabawy z grupy Czarny Rycerz. ●

FOT. INTOUREX

Opr. ed

Odwiedź największe targi turystyczne w Polsce

**NOWOŚĆ! TRZY DNI TARGÓW
KRÓCEJ, ALE INTENSYWNIEJ**

Biznes dla turystyki

17-19.10.2013 Poznań

www.tour-salon.pl

Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
ul. Głogowska 14, 60-734 Poznań

tel. +48 61 869 20 89, fax +48 61 869 29 69, e-mail: toursalon@mtp.pl

Uznaliśmy, że POLSKA jest BARDZO ATRAKCYJNYM rynkiem

Polska przechodzi fazę intensywnego rozwoju ekonomicznego, a nasze nowe rejsy, łączące ją z Dalekim i Bliskim Wschodem, Afryką i rejonem Australii i Oceanii mogą przyczynić się do dalszego zwiększania pozytywnych efektów gospodarczych – mówi Richard Jewsbury, Senior Vice President Emirates Airlines ds. operacji handlowych na Europę i Federację Rosyjską.

ROZMAWIAŁ ZBIGNIEW ADAMÓW-BIELKOWICZ

Emirat Airlines ma w tej chwili niemal 130 połączeń na całym świecie. Co spowodowało, że dołączyliście do nich Warszawę?

Uznaliśmy, że Polska jest bardzo atrakcyjnym rynkiem, który ma przed sobą dobre perspektywy rozwoju. Jest to przecież stosunkowo duży kraj, w którym mieszka niemal czterdzieści milionów ludzi. Macie również dobre wyniki gospodarcze co wpływa na ruch pasażerski, szczególnie w przypadku podróży biznesowych. Polska znosiła dotychczas bardzo dobrze kryzys dotyczący Europy, co świadczy o sile gospodarki. Bardzo ważny jest dla nas również rozwój relacji gospodarczych i wymia-

ny handlowej Polski z innymi krajami, szczególnie z Bliskiego Wschodu. Z tego powodu planując operowanie do i z Warszawy zakładaliśmy duży ruch cargo. Jest on dla nas równie ważny jak loty pasażerskie. Miało to wpływ na dobór samolotu. Operujący w tej chwili Airbus 330-200 ma dużą przestrzeń ładunkową, która będzie na pewno dobrze wykorzystywana.

W trakcie prezentacji powiedziano, że Warszawa jest pierwszym w Polsce portem lotniczym w ofercie linii. Czy to oznacza, że planujecie loty do innych portów?

W tym momencie nie jest rozważany taki wariant. Warszawa jest na tyle ważnym portem lotniczym w Polsce, że będzie stanowiła centrum przesiadkowe.

Tutaj też znajduje się centrum gospodarcze Polski. Sam kraj nie jest też aż tak rozległy i do tego ma dobrą sieć komunikacyjną, by dotarcie do Warszawy w przypadku lotu dalekiego zasięgu nie stanowiło problemu. Nie widać też w tej chwili odpowiedniego potencjału w innych portach lotniczych. Tak więc na razie mamy połączenia tylko z Warszawą.

Jakie macie plany rozwoju na polskim rynku?

Zakładamy, że będzie się systematycznie zwiększała liczba pasażerów.

Linie Emirates Airlines bez względu na sytuację na rynku lotniczym od przeszło dwudziestu lat wypracowują zyski. W roku finansowym 2011-2012 Grupa Emirates miała dochód w wysokości 18,4 mld USD, zaś zysk netto na poziomie 629 mln USD. Rok wcześniej (rok finansowy 2010/11) było to odpowiednio 15,6 mld USD i 1,6 mld USD. Same linie lotnicze należące do grupy w roku 2011/12 zanotowały dochód w wysokości 17 mld USD, z czego 409 mln stanowił zysk netto. W roku 2010/11 było to odpowiednio 14,8 mld USD i 1,5 mld zysku netto.

Już w tej chwili mamy bardzo dobry poziom rezerwacji, choć nie mogę podać szczegółowych danych to wynik jest dla nas bardzo zadowolający. W związku z tym rozwojem przewidujemy, by w odpowiednim momencie zmienić samoloty jakie operują z Warszawy z Airbusów 330-200 na większy model. Polska przechodzi fazę intensywnego rozwoju ekonomicznego, a nasze nowe rejsy, łączące ją z Dalekim i Bliskim Wschodem,

Afryką i rejonem Australii i Oceanii mogą przyczynić się do dalszego zwiększania pozytywnych efektów gospodarczych dla całego kraju. Sky-Cargo oferować będzie aż 238 ton pojemności przewozowej tygodniowo w lukach bagażowych maszyn wykonujących te rejsy. Przewidujemy, że przyczyni się to do rozwoju handlu pomiędzy Polską i pozostałymi państwami z siatki połączeń Emirates.

Co przyciągnie polskich pasażerów na pokłady samolotów Emirates?

Jest wiele powodów. Przede wszystkim doskonała siatka połączeń, która umożliwia dogodne przesiadki i dotarcie do prawie 130 portów lotniczych obsługiwanych przez nasze linie. Loty z Warszawy w miarę możliwości zsynchronizowaliśmy z innymi kluczowymi połączeniami, tak, aby czas oczekiwania raczej nie przekraczał 2-3 godzin. W efekcie od teraz będzie o wiele łatwiej znaleźć dogodne połączenie z Warszawy do rozmaitych bardzo atrakcyjnych destynacji. Ponadto jako pierwsza linia w Polsce oferujemy możliwość lotu pierwszą klasą. Zatrudniamy polski personel pokładowy, a niedawno przeprowadziliśmy jeszcze rekrutacje w Warszawie i Gdańsku, a więc polski pasażer może na pokładach naszych samolotów zetknąć się z polskojęzyczną obsługą.

Jaka jest tajemnica tego, że w tak trudnych czasach, kiedy większość linii ma problemy finansowe i przynosi straty, Emirates Airlines notuje przez prawie trzydzieści lat zyski?

Nie ma tu specjalnej tajemnicy. Myślę, że w czasach konkurencji klientowi trzeba zaoferować doskonały produkt. Jest to kwestia oferowania więcej niż konkurencja. Jeśli klient otrzyma za swoje pieniądze odpowiednio dobrą usługę, wówczas powróci. Ponadto niezwykle ważne jest dobre zarządzanie. Ono umożliwia planowanie i przewidywanie trendów jakie będą panowały na rynku w przyszłości i oferowanie odpowiedniego produktu. To zaś gwarantuje satysfakcję klientów. ●

Emirates Airlines są największą międzynarodową linią lotniczą na świecie, z flotą liczącą 197 maszyn (Boeingów i Airbusów). Samoloty linii latają do 129 portów lotniczych na całym świecie. W najbliższym czasie dojdą kolejne: Algier (od 1 marca) i Tokio Haneda (od 3 czerwca). Cała grupa zatrudnia ponad 62 tys. pracowników. Same linie ok. 42 tys. w tym 305 Polaków, z czego 274 to członkowie personelu pokładowego Emirates. Loty do i z Warszawy obsługiwane będą przez samoloty Airbus 330-200 z 237 miejscami w trzech klasach. Loty będą się odbywać według rozkładu (czas lokalny):
Dubaj 7:30 – Warszawa 10:45
Warszawa 13:50 – Dubaj 22:15

W tym roku otwarto nowy terminal lotniczy w Dubaju, zaprojektowany specjalnie dla samolotów Airbus A380. Do obsługi dedykowanej wyłącznie pasażerom Emirates docelowo uruchomionych zostanie aż 20 gate'ów, a już za kilka miesięcy w terminalu otwarte zostaną największe na świecie lounge dla pasażerów klasy Pierwszej i Biznes.

Przywitanie z AFRYKĄ

Afryka jako część Starego Świata od dawna była penetrowana przez Europejczyków, jednak pomimo kontaktów nadal nie straciła dla nas swego egzotycznego uroku.

ZBIGNIEW ADAMÓW-BIELKOWICZ

Wprawdzie dla wielu mieszkańców naszego kraju pierwsze skojarzenie będzie wiązało się z konfliktami, wojnami i niebezpieczeństwami, jednak jest coraz więcej chętnych, by udać się na Czarny Ląd.

POLSKA-AFRYKA

Nie da się zaprzeczyć, że są rejon Afryki gdzie trwają bardziej czy mniej otwarte konflikty. Ostatnia wojna w Mali (kraju mającym zresztą wspaniałe zabytki) na pewno nie poprawi tego obrazu. Jednak trzeba również pamiętać, że olbrzymie połacie tego kontynentu, choć biedne, są jednak spokojne i oferują turystom niepowtarzalne wrażenia. Pomijając kraje Maghrebu, które wprawdzie formalnie leżą na kontynencie afrykańskim

jednak różnią się znacząco zarówno przyrodniczo jak i kulturowo od Czarnej Afryki. Pomimo nienajlepszej opinii, polscy turyści coraz chętniej udają się w tamte rejon.

Widać to nawet w bilansach z systemów rezerwacyjnych. Najpopularniejszy w Polsce kraj czarnej Afryki – Kenia przestał być umieszczany w kategorii inna, a potrafi w niektórych okresach wyprzedzić nawet wydawałoby się znacznie bardziej popularne destynacje. W publikowanych przez PZOT raportach sprzedaży z systemu MerlinX w podsumowaniu zimowej sprzedaży Kenia ma około 2,5 proc. udział. Pojawienie się nowych linii lotniczych jak Emirates czy Qatar wraz z ich siatką połączeń może zwiększyć ilość chętnych Polaków do zwiedzenia Afryki.

**WYBRANE PARKI NARODOWE
W KRAJACH AFRYKI POŁUDNIOWEJ**

SERENGETI – Tanzania. Jeden z najbardziej znanych parków narodowych na świecie. Obejmuje obszar 14 763 km². Jest wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Słynie między innymi z ogromnych stad wędrujących przez sawannie w okresie suszy.

PARK NARODOWY KRUGERA – RPA. Istnieje od 1926 roku. Obejmuje powierzchnię ponad 2 mln ha. Turyści mogą podziwiać tu „wielką piątkę” Afryki: lwy, lamparty, bawoły afrykańskie, czarne nosorożce i słonie.

PARK NARODOWY DOLNEJ ZAMBEZI – Zambia. Założony w roku 1983 na obszarze 4092 km². W środkowym biegu rzeki Zambezi.

PARK NARODOWY WODOSPADÓW WIKTORII – Zimbabwe. Zajmujący obszar 23.4 km². Na jego terenie znajdują się wodospady Wiktorii, wpisane na listę UNESCO.

PRZYRODA PRZEDE WSZYSTKIM

Sz szczególnie atrakcyjne turystycznie i do tego generalnie bezpieczne jest południe tego kontynentu. Dominującą ofertą jest tu turystyka przyrodnicza. Tylko w Kenii, Tanzanii i RPA działa 58 parków narodowych.

KRAJ PRZYŁĄDKOWY

Niewątpliwie krajem, który ma najlepiej rozwiniętą ofertę turystyczną i do tego najbardziej dostosowaną do oczekiwań i upodobań europejskich turystów jest Republika Południowej Afryki. Jest to również kraj o najlepiej rozwiniętej infrastrukturze. Dzięki temu można skorzystać np. z oferty zwiedzania i podróży luksusowym pociągiem. Po zwiedzeniu jednego miejsca w nocy następuje przejazd w kolejne. W tym czasie pasażerowie śpią w wygodnych i urządzonych w standardzie pokoi hotelowych wagonach.

Nieco mniej powszechnie znaną stroną RPA jest oferta turystyki morskiej, a więc nurkowania, surfingu czy podziwianie morskiej przyrody. Jest to przecież jeden z niewielu krajów mających dostęp do dwóch oceanów – Atlantyckiego i Indyjskiego.

RPA

Obywatele RP mogą wjeżdżać bez wiz i przebywać na terytorium Republiki Południowej Afryki jednorazowo do 30 dni. Przy wjeździe wymagany okres ważności paszportu powinien być dłuższy od okresu ważności wizy co najmniej o 3 miesiące oraz bilet powrotny. W paszporcie musi być przynajmniej jedna zupełnie wolna strona.

Tanzania

Wizę można uzyskać w placówce Tanzanii w Berlinie (w Polsce nie ma placówki Tanzanii) oraz na głównych przejściach granicznych. Niezbędna jest elektroniczna promesa pobrana ze strony www.tanzania-gov.de oraz zdjęcie paszportowe i bilet powrotny.

Kenia

Obywatele RP muszą mieć wizę, którą można uzyskać na jednym z przejść granicznych. Termin ważności paszportu musi być dłuższy o 6 miesięcy niż ważność wizy.

Namibia

Do wjazdu na teren Namibii Polacy muszą mieć wizę, którą można uzyskać w przedstawicielstwach Namibii w Londynie, Moskwie lub Berlinie. Termin ważności paszportu musi być dłuższy o 6 miesięcy niż ważność wizy.

E-AFRYKA

Nowe technologie ułatwiają wybór usług i oferty nawet w odległych i egzotycznych krajach. Dziś za pomocą komputera można dokonać wyboru i rezerwacji np. safari. Umożliwia to SafariBookings.com. Strona została uruchomiona po dwuletnim zbieraniu opinii od osób, które odbyły safari. W sumie tego typu usługi zrecenzowało ponad 2 tys. osób z 50 krajów. Ponadto w panelu ekspertów autorzy renomowanych przewodników wydawanych m.in. przez Lonely Planet czy Footprint napisało kolejne 750 opinii. Portal zawiera opisy 140 parków znajdujących się w ośmiu krajach Afryki. Znajduje się tam również ponad 3500 wspaniałych zdjęć autorstwa znanych fotografów m.in. przyrody Michael Poliza, Ariadny van Zandbergen czy Heinricha van den Berga. Portal umożliwia łatwe porównanie ofert różnych operatorów, cen i opinii. Strona rozwija się na tyle dynamicznie, że przewiduje się, że do końca tego roku 60 proc. najważniejszych operatorów oferujących safari znajdzie się w ofercie.

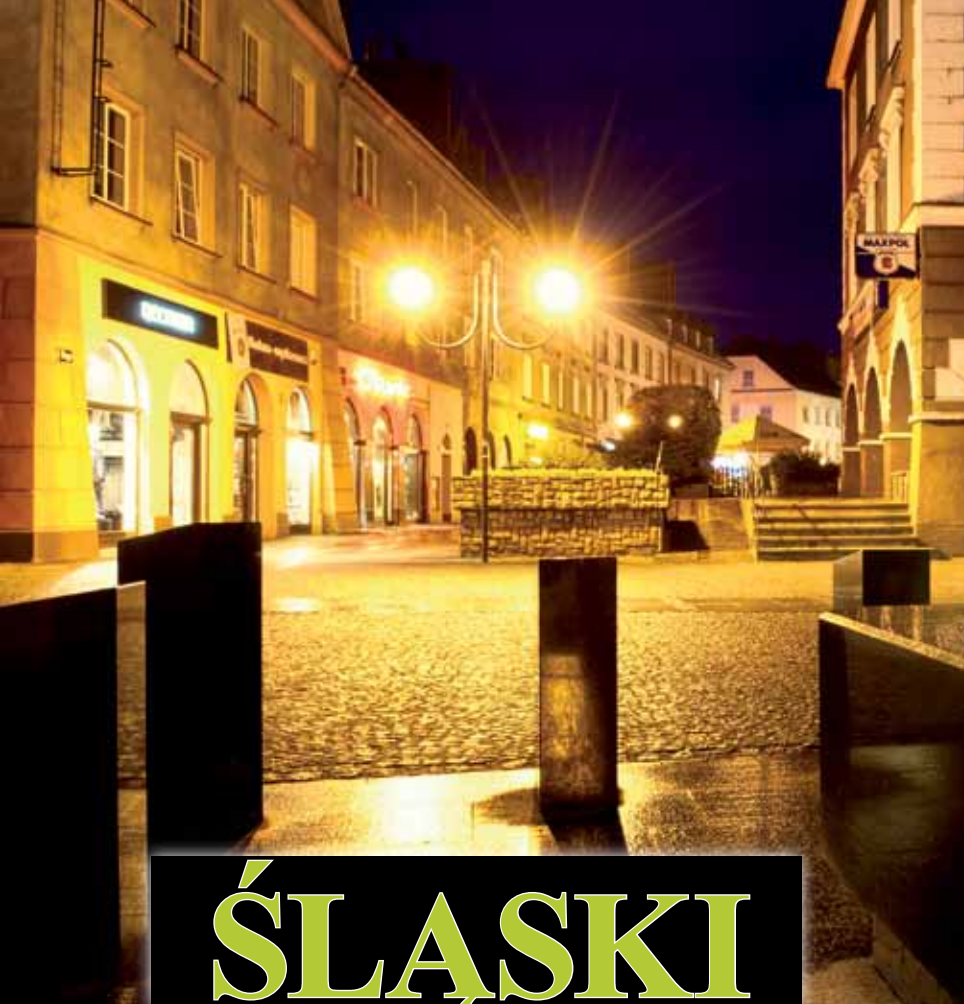
Inny interesujący projekt ostatnio zaczęło wprowadzać południowo afrykańskie miasto Cape Town. Chcąc zapewnić turystom jak najlepsze warunki i zapewnić pełne bezpieczeństwo stworzono specjalną aplikację mającą ułatwić poruszanie się turystom samochodami po mieście. System został stworzony przez lokalną firmę Tourism Radio. Korzysta on z możliwości lokalizacji użytkownika by na bieżąco informować go o wszystkim co się dzieje w jego otoczeniu. Nie są one poukładane w konkretne trasy, ale są zbiorem dynamicznie wyświetlanych informacji zależnie od trasy wybranej przez użytkownika. Pośród informacji znajdują się tam między innymi telefony kontaktowe do różnych instytucji czy numery alarmowe.

Afryka jako region turystyczny ma przed sobą doskonałą perspektywę. Pomimo dużej odległości, zgodnie z prognozami UNWTO liczba turystów na tym kontynencie będzie w najbliższych latach rosła. Rósł też będzie zapewne udział wyjazdów do Afryki w wyjazdach zagranicznych Polaków. ●

RPA to kraj mający dostęp do dwóch oceanów – Atlantycznego i Indyjskiego

Zabytkowa zabudowa oraz liczne pamiątki historyczne tworzą w mieście wspaniały klimat. Do tego miasto jest doskonałą bazą wypadową do zwiedzania Śląska, dzięki położeniu w pobliżu szlaków komunikacyjnych

ŚLĄSKI rodzynek

ANDRZEJ JARCZEWSKI

Dzięki temu to śląskie miasto oferuje liczne atrakcje zarówno dla miłośników turystyki kulturowej jak i wypoczynku na łonie natury. Mimo długiej historii o dużej liczby atrakcji turystycznych Racibórz pozostaje turystycznie w cieniu bardziej znanych i położonych w pobliżu miast jak choćby Bielsko-Biała, Opole czy Tarnowskie Góry. Tymczasem leżący niemal w równej odległości od wspomnianych trzech miast Racibórz może stanowić doskonałą bazę wypadową do zwiedzania Śląska. I to zarówno po polskiej jak i czeskiej stronie granicy. Miasto położone jest w pobliżu drogi A1, dzięki czemu jest doskonale skomunikowane z resztą kraju.

NA ZIELONO

Atrakcje przyrodnicze Raciborza nie ograniczają się tylko do bezpośredniego otoczenia miasta, które jest pod tym względem ciekawe. W gminie leży jedno z najczystszych i najbardziej zielonych miast Śląska – Kuźnia Raciborska, otoczona pięknymi lasami. Również płynąca przez miasto i gminę Odra jest zupełnie inną rzeką niż ta uregulowana w dolnym biegu. Dzięki wywłaszczeniu terenu, meandrująca rzeka zachowała tu swój dziki

Racibórz leży na ważnym szlaku przechodzącym przez Bramę Morawską. Przez wieki istnienia, miasto zmieniało właścicieli, zmieniali się mieszkańcy. Nic więc dziwnego, że po bogatej historii zostały liczne pamiątki.

PREZENTACJE

charakter ze wszystkimi jego urokami. Sam Racibórz ma na swym terenie wiele interesujących i cennych okazów przyrody. Szczególnie dużo jest pomnikowych platanów.

Jednym z ciekawszych przyrodniczo miejsc jest stosunkowo mało znane arboretum. Zajmuje ono 150 ha pofalowanego terenu. Wśród jarów, stawów, źródeł i strumyków rosną tu m.in. dęby mierzące w obwodzie 4 m. Jest też specjalnie urządzona kolekcja roślin. Na turystów czekają ścieżki edukacyjne: dendrologiczna i ekologiczna. Znajduje się tu również Mini ZOO w którym znajduje się ok. 100 zwierząt i ptaków oraz ścieżka zdrowia, tor saneczkowy i mała skocznia narciarska.

Inne warte uwagi zielone miejsca miasta to Park Zamkowy i Park Roth, gdzie rosną liczne stare drzewa.

INDUSTRIALNIE

Jak przystało na miasto położone na Górnym Śląsku Racibórz ma długą i bogatą historię przemysłu. Mało kto wie, że tutaj miał być umieszczony pierwszy reaktor III Rzeszy. Oczywiście tradycje produkcyjne mają znacznie dłuższą historię. Jednak prawdziwą perełką jest dawny browar książęcy, dziś Browar Zamkowy. Jest to najstarszy wciąż czynny bro-

GORZE SZO NAM STALO

Najstarsze, polskie zdanie spisano w Raciborzu. Po pogromie legnickim do miejscowego klasztoru dominikańskiego dotarł Jan Iwanowic, przyboczny rycerz księcia Henryka Pobożnego. Zrelacjonował przebieg bitwy, dodając, iż książę Henryk, widząc ucieczkę wojska Mieszka Otyłego, krzyknął: „gorze szo nam stalo” (stało się nam nieszczęście). Kronika dominikańska, w której zapisano relację Iwanowica, co prawda zaginęła, ale w XV wieku „zdanie trwogi” przeniósł na karty Roczników, czyli kronik Królestwa Polskiego najslynniejszy polski dziejopis Jan Długosz.

Nie tylko gotyk.
Barokowa kolumna
Maryjna na rynku

W mieście znajdują się zabytki z różnych epok, od średniowiecza, przez barok do zabytków industrialnych z XIX i XX wieku. To rzadki przypadek w jednym, niewielkim mieście

war górnośląski. Ważono w nim piwo już przed 1532 rokiem, głównie na potrzeby dworu miejscowych książąt i ich służby. Browar działa od tego czasu jedynie z krótką przerwą w latach dziewięćdziesiątych. Istnieje możliwość zwiedzania zakładu połączonego z degustacją i możliwością zakupu ważonych tu piw.

HISTORYCZNI

Racibórz bywa niekiedy nazywany królestwem śląskiego gotyku. Dzieje się tak z tego powodu, że żadne inne śląskie miasto nie ma bowiem tylu gotyckich budowli. Nie jest to zaskoczeniem, jeśli uwzględnić, że miasto było wzmiankowane już w roku 1108 r. Najważniejszym z gotyckich obiektów jest Zamek Książęcy.

Obecnie w udostępnionej turystom budowli, której renowacja została niedawno zakończona mieści się między innymi Centrum Informacji Turystycznej. Zamek był wielokrotnie przebudowywany, a jej najcenniejszą i wyjątkową częścią jest kaplica zamkowa św. Tomasza Becketa, zbudowana w XIII wieku. Ten wyjątkowy obiekt uważany za jeden z najładniejszych tego typu w Polsce zwany jest niekiedy górnośląską Sainte-Chapelle.

Oczywiście na tym nie kończy się raciborski gotyk. Do ciekawszych budowli w tym stylu należy kościół św. Jana Chrzciciela na Ostrogu, nawiązujący kształtem do słynnej katedry Najświętszej Marii Panny we Fryburgu Bryzgowijskim.

NIE TYLKO W EGIPCIE

Najcenniejszym eksponatem raciborskiego muzeum jest licząca 2800 lat mumia Egipcjanki Dżed-Amonet-ius-anch. Baron von Rothschild z Szylerzowic podarował ją swojej ukochanej, która na szczęście prezentu nie przyjęła, dzięki czemu prezent trafił do Raciborza, a Egipcjanka jest najstarszą raciborzanką.

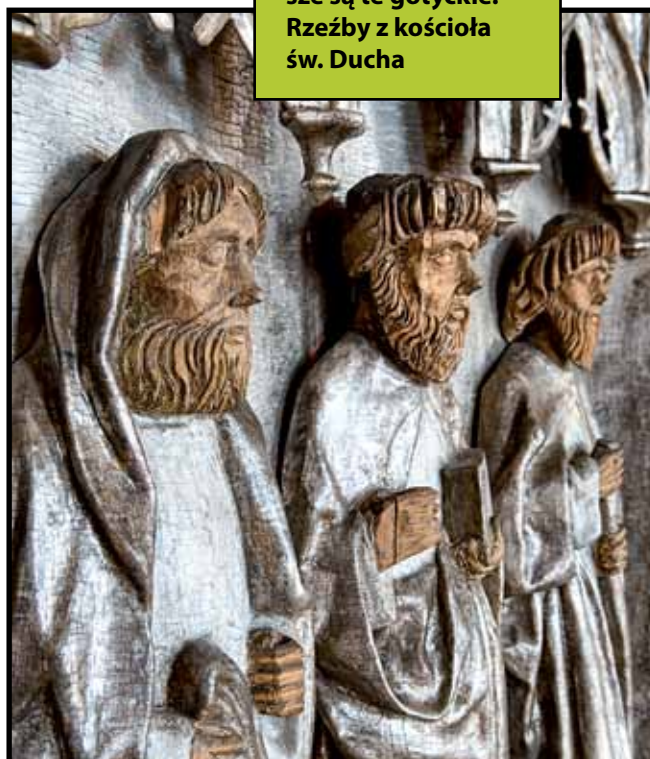
Pamiątkami po dawnych czasach są pozostałości murów miejskich. Zresztą miłośnicy fortyfikacji znajdują w samym mieście i jego okolicach wiele obiektów militarnych, zarówno tych starszych jak i tych stosunkowo nowych, pochodzących z czasów II wojny światowej.

Racibórz należy do tych miast w Polsce, które mając duży potencjał turystyczny, były niedoceniane. Tymczasem zarówno lokalizacja, jak i położenie (w pobliżu jednej z głównych dróg w kraju) daje podstawy do rozwoju tej gałęzi gospodarki.

Dodatkowym atutem jest położenie w stosunkowo niewielkiej odległości od aglomeracji śląskiej, co stwarza duże możliwości dla rozwoju turystyki weekendowej. Miasto jest też przykładem, że po okresie inwestycji w infrastrukturę i estetykę należy warto zaprezentować się szerszej publiczności. ●

Wśród zabytków sakralnych najcenniejsze są te gotyckie. Rzeźby z kościoła św. Ducha

NIE CHCEMY TURYSTÓW ZE WSCHODU?

Polska na własne życzenie przegrywa walkę o turystów z dawnego bloku wschodniego. Szczególnie wyraźnie widać to właśnie w sezonie zimowym.

ZBIGNIEW ADAMÓW-BIELKOWICZ

Chociaż do końca zimy pozostało jeszcze trochę czasu polscy touroperatorzy już podsumowują tegoroczny sezon turystyki przyjazdowej z krajów Europy Wschodniej do Polski.

Ocenia się, że turystów z Ukrainy i Białorusi spędzających zimowy urlop w Polsce przyjechało ok. 20 proc. mniej w stosunku do roku 2012. Najbardziej miarodajnym okresem takiej oceny jest Sylwester i okres zimowych ferii połączonych ze świętami prawosławnego Bożego Narodzenia wypadający od 3 do 10 stycznia.

PO CO KOMU PROMOCJA?

Mimo aktywnej promocji naszych zimowych kurortów prowadzonej przez polskich i zagranicznych touroperatorów,

jak również przez wydziały promocji i lokalne organizacje turystyczne po raz kolejny ujawniła się niewydolność rodzimych placówek konsularnych i brak możliwości wystawienia wiz turystycznych wszystkim turystom zainteresowanym wypoczynkiem w naszym kraju. Szczególnie widoczna jest taka sytuacja na Ukrainie. Konsulaty w Kijowie, Łucku i Lwowie nie przyjmowały wniosków wizowych na wyjazdy na Sylwestra i styczniowe ferie już 30.11.2012. Nieco lepiej było w Odessie, Charkowie i Symferopolu lecz i tu możliwości aplikowania po kilku dniach skończyły się. Wiele wniosków wizowych przygotowanych przez ukraińskie firmy turystyczne jeszcze w listopadzie nie zostało przyjętych ze względu na narzucone limity liczby paszportów do wizowania, które jedno-

razowo Konsulaty zgadzały się przyjmować. – Mieliśmy grupę 35 osób na wyjazd do Zakopanego 3-10 stycznia tego roku. Przyjęto nam tylko 15 wniosków a dla drugiej części wyznaczono termin 15 stycznia – skarży się Irina, dyrektor jednego z kijowskich biur podróży. – Zapisy na wizy do Polski przypominają zapisy na meble w najgorszych czasach radzieckiego komunizmu – komentuje. Za rok turyści nie pomyślą nawet o urlopie w Polsce i od razu wybiorą inny bardziej przyjazny kraj.

Polska Organizacja Turystyczna opracowała ciekawy materiał poglądowy dotyczący rynku rosyjskiego. Wynika z niego, że Rosjanie wykupują wycieczki bardzo późno. Aż 80 proc. wyjazdów jest sprzedawanych do 4 tygodni przed planowanym urlopem. Limit wiz wy-

stawianych przez Konsulat w Moskwie na okres Sylwestra i zimowych wakacji skończył się 04 grudnia 2012. Stąd większość rosyjskich potencjalnych klientów, którzy w grudniu zechcieli zaplanować styczniowy wyjazd do Polski odeszło z kwitkiem.

KONKURENCJA NIE ŚPI

Kolejny problem to regionalizacja. Grupę turystów zbieraną przez agentów z różnych regionów Ukrainy lub Rosji trzeba oddzielnie wizować, w odpowiadającym miejscu zameldowania danego turysty, Konsulacie. To absurd stosowany wyłącznie przez polskie Konsulaty, twierdzą przedstawiciele ukraińskich i rosyjskich biur podróży.

Kijowscy touroperatorzy oceniają, że przynajmniej kilka tysięcy Ukraińców zamierzających wyjechać do Polski musiało zmienić swoje plany i wybrało inne destynacje, przede wszystkim Słowację i Turcję.

Tureckie zimowe kurorty takie jak Uludag oraz Palandoken od lat cieszą się dużą popularnością, a od 2012 roku Ukraińcy nie potrzebują już do tego kraju wiz. Turcja to jednak kierunek dla turystów dobrze i średnio sytuowanych.

Słowacja skutecznie walczy o wszystkich, także tych o niskich dochodach. Mimo, że ceny w słowackich Tatrach są nieco wyższe niż po polskiej stronie, to nasi południowi sąsiedzi wygrywają z nami nie tylko lepszymi trasami narciarskimi, ale zdecydowanie bardziej przyjazną polityką wizową.

Konsulat Słowacji w Kijowie przyjmował wnioski wizowe na wyjazdy na turnus sylwestrowy i świąteczny jeszcze 24 grudnia 2012. Podczas, gdy polscy urzędnicy konsulami kilka dni wcześniej już świętowali. Wizy do Słowacji były wydawane do ostatniej chwili, a turyści z Ukrainy mieli powody poczuć, iż są mile witanymi gośćmi. Trudno ocenić ilu nieobsłużonych i źle obsłużonych Ukraińców zamiast w Polsce wypoczywało w Słowacji. Niewątpliwie wielu z nich podobnie jak w Rosji na wyjazd za granicę decydowało się w ostatniej chwili, a o 3 tygodnie dłuższy okres wystawiania przez Słowaków wiz miał dla sporej liczby zagranicznych turystów istotne znaczenie.

Hotelarze z Tatr Niskich i Wysokich zacierali ręce. – W tym sezonie mieliśmy o 1/3 więcej turystów z Ukrainy, niż jeszcze 2 lata temu – mówi anonimowo manager hotelu z Tatrzańskiej Łomnicy. – Odzyskujemy klientów, którzy uciekli nam do Polski, kiedy słowacki rząd popełnił błąd i przed wejściem do Unii jako pierwszy wprowadził dla Ukraińców wizy.

Kijowscy touroperatorzy oceniają, że przynajmniej kilka tysięcy Ukraińców zamierzających wyjechać do Polski musiało zmienić swoje plany i wybrało inne destynacje, przede wszystkim Słowację i Turcję

Jeszcze 4 lata temu w Zakopanem o miejsca w hotelach 3 i 4 gwiazdkowych w terminie 3-10 stycznia trzeba było walczyć. W tym roku w tym terminie w większości tych obiektów rosyjskojęzycznych turystów było „jak na lekarstwo”.

MIAŁO BYĆ LEPIEJ

Rozwiązaniem problemów wizowych miał być outsourcing, czyli powołanie Centrów Wizowych – firm pośredniczących w przyjmowaniu wniosków wizowych od klientów biur podróży i przekazywaniu ich do odpowiednich polskich placówek konsularnych. Usługi ich są oczywiście odpłatne, a korzystanie z pośrednictwa obowiązkowe. Koszt takiej usługi (poza opłatą za wizę wynoszącą 35 euro) to kwota ok. 22 euro.

Zamiast usprawnienia pracy i pomocy naszym Konsulatom Centra Wizowe stały się źródłem patologii i nadużyć. W internecie można znaleźć liczne sygnały świadczące o niekompetencji i arogancji zatrudnianych tam osób, jak również o licznych przypadkach wskazywania przez pracowników Centrów Wizowych konkretnych „swoich” firm pośredniczących w wydawaniu wiz lub świadczących usługi turystyczne i ubezpieczeniowe. Coraz więcej biur z Ukrainy, Rosji i Białorusi rezygnuje ze sprzedaży ofert do Polski. Organizatorzy wyjazdów do naszego kraju nie chcą znosić upokorzeń jakich nie doświadczają przy organizowaniu wyjazdów do innych państw.

Wielu ukraińskich touroperatorów utraciło akredytację na skutek działań Centrów Wizowych, które jak na ironię miały im służyć pomocą i ułatwić pokonanie procedur wizowych dla turystów wysyłanych do Polski. Pod siedzibami Centrów Wizowych „dyżurują” pośrednicy oferujący za odpowiednim wynagrodzeniem ekspresowy tryb wydania wizy. Co ciekawe polskie procedury konsularne takiego trybu nie uwzględniają.

STATYSTYCZNE SUKCESY

Polski MSZ twierdzi, że nasze Konsulaty wydają najwięcej wiz spośród wszystkich krajów Schengen. Dlaczego jednak od lat o tej samej porze w okresie przed zimowym szczytem wyjazdów turystycznych do Polski pojawia się ten sam problem niemocy i paraliżu naszych placówek konsularnych na Ukrainie, Białorusi i w Rosji? Dlaczego nie można sezonowo przed okresem największego natężenia ruchu turystycznego wzmocnić ich obsady?

MSZ ogłasza jedynie sukcesy i podaje statystyki wzrostu liczby wystawianych wiz nie mające jednak jakiegokolwiek odniesienia do sprawności działania swoich placówek i wzrostu rzeczywistego ruchu turystycznego do naszego kraju. Nie jest tajemnicą, że znacząca część obywateli dawnego bloku wschodniego stara się o wizy turystyczne do Polski, lecz faktycznie nie udaje się do naszego kraju w celach turystycznych. Oni jednak i tak przyjadą. Z wyjazdu rezygnują przede wszystkim osoby udające się w celach strictly turystycznych.

Skutkiem niewydolności naszych placówek konsularnych jest marnotrawstwo efektów wielu lat pracy licznych firm turystycznych i instytucji – także państwowych zaangażowanych w promocję naszego kraju i drastyczny spadek liczby turystów przyjeżdżających z krajów dawnego bloku wschodniego do Polski? Jeśli nic się nie zmieni to zmarnotrawione zostaną także środki unijne przeznaczone na promocję naszego kraju w państwach Europy Wschodniej przeznaczone na lata 2013-2015. Turystyka jest w tych programach uważana za jeden z priorytetów. ●

Tekst powstał przy wydanej pomocy touroperatorów działających na rynku wschodnim.

Weekendowy KLIENT

Od dawna daje się zauważyć w Polsce tendencję do skracania wypoczynku i rozbijania go na krótkie kilkudniowe wyjazdy. Sprzyjają temu szczególnie tzw. długie weekendy, których w tym roku jest z uwagi na układ kalendarza wyjątkowo dużo.

ANDRZEJ JARCZEWSKI

Nadal zdecydowana większość Polaków uważa, że dobry wypoczynek trwa przynajmniej dwa tygodnie.

JAK CHCEMY WYPOCZYWAĆ

W ankiecie portalu Praca.pl, przeprowadzonej w ubiegłym roku dwutygodniowy urlop jako niezbędny uznało 33 proc. osób. Grupa tych, którym wystarczy kilkudniowy wypoczynek stanowiła 9 proc. badanych. Warto jednak pamiętać, że zwolennicy krótkiego wypoczynku zwykle wyjeżdżają więcej niż raz w roku co powoduje, że ich wydatki ulegają zwielokrotnieniu. Ponadto powyższe badanie pokazuje obraz preferencji urlopowych. Tymczasem w rzeczywistości część ze zwolenników długich wyjazdów udaje się również na krótkie weekendowe wypady.

POLSKA CORAZ LEPSZA

Niewątpliwie wpływa na to rozwój bazy hotelowej w Polsce oraz rosnąca zamożność społeczeństwa. Takie wyjazdy nie są i jeszcze długo nie będą dobrem pierwszej potrzeby, jednak coraz większa grupa osób może sobie na nie pozwolić. Ponadto z tej formy wypoczynku często korzystają osoby zapracowane i co za tym idzie mające do dyspozycji

Polacy coraz chętniej korzystają z gotowych pakietów przygotowanych specjalnie na krótkie, ale za to intensywne pobyty. Również coraz chętniej spędzają święta poza domem, choć nadal przede wszystkim Wielkanocne. Hotelarze starają się więc przygotować odpowiednią ofertę.

większe niż przeciętne dochody. Ten typ turysty poszukuje zwykle szybkiej regeneracji i intensywnego programu. Kolejnym czynnikiem, który wpływa na większą ilość krótkich wyjazdów jest ponowne „odkrycie” atrakcji turystycznych naszego kraju. Po zachłystnięciu się ofertą zagraniczną wielu turystów zaczyna znów wypoczywać w kraju. Zwłaszcza,

że dzięki inwestycjom zarówno infrastruktura jak i oferta stały się dużo bardziej atrakcyjne niż jeszcze kilka lat temu.

O preferencje „weekendowych” turystów zapytaliśmy specjalistów z branży hotelarskiej.

Iwona Dann,
kierownik SPA w Hotelu Zamek Ryn

W ostatnich latach wellness & spa zyskało dużą popularność wśród Polaków. Odpowiadając na oczekiwania gości, hotele prześcigają się, wprowadzając specjalne oferty. Klienci hotelowi to specyficzna grupa, która w hotelu spędza weekend lub krótki okres czasu, co wiąże się

z brakiem możliwości przeprowadzenia pełnych serii zabiegów, terapii itp. Klienci poszukują u nas głównie sposobu na odprężenie przez kilka dni, dzień lub zaledwie kilka godzin. Dzisiejszy gość nie ma czasu na to, aby również zaplanować swój pobyt, więc oczekuje tego od oferty hotelu. Liczy, że wybrany przez niego obiekt, a właściwie personel odkryje czego on, jako gość najbardziej potrzebuje.

Bardzo popularne są pakiety ekspresowo regenerujące, czyli szybki efekt. Klienci doceniają coraz częściej możliwość relaksu połączonego z naturą, masażami oraz zabiegami spa. W krótkim czasie chcą „zreperować” zdrowie, poprawić samopoczucie wypocząć, nawiązać kontakty towarzyskie.

Ze względu na panujący od jakiegoś czasu trend zdrowego stylu życia, zdrowego odżywiania i produktów bio, nasi klienci poszukują tego typu form spędzania czasu. Dopytują o basen, jacuzzi, kąpiele saunowe, a także o ciekawe usługi towarzyszące jak nordic walking, aquaerobik, joga. Obecny klient oczekuje też gastronomii na ponadprzeciętnym poziomie, wellnessowych dań, ciekawego położenia.

W tej chwili komponując nasze oferty staramy się aby nie były standardowe, próbujemy dać naszym gościom wartości dodanie, czyli coś więcej niż na co dzień. Organizujemy różnego typu programy tematyczne, jak np. turnusy z jogą, dietą, turnusy z tańcem prowadzone przez uznane autorytety czy też inne programy rozwoju osobistego. Organizujemy spotkania dla kobiet prezentując nowinki kosmetyczne, konsultacje z kosmologami czy dietetykami. Pobyt w hotelu czy SPA często też staje się okolicznościowym prezentem dla żony na rocznicę ślubu, dla ukochanej na Walentynki, dla mamy na Dzień Matki. Weekend w spa jest także formą podziękowania dla partnera w firmie, uznaniem dla pracownika, składkowym prezentem imieninowym...

Odpowiadając na tego typu potrzeby posiadamy w swojej ofercie różnego typu pakiety okolicznościowe.

Hanna Drewniak, specjalista ds. kontaktu z klientem, Centrum MOLO

Szybkie wypadki weekendowe są wśród Polaków coraz bardziej popularne. Coraz częściej spotykamy się z zapytaniami o krótsze terminy dla par lub dla całych rodzin. Korzystnie wypadające w tym roku długie weekendy, zwiększają zainteresowanie ciekawymi kilkudniowymi pakietami.

Klienci szukają miejsc, gdzie mogą wypocząć, zrelaksować się i wyciszyć, ale jednocześnie aktywnie spędzić czas. Obserwując rosnące zapotrzebowanie, staramy się zapewniać swoim gościom ciekawe kilkudniowe propozycje wyjazdów. W naszej ofercie specjalnej znajdują się takie pakiety jak: Weekend Rodzinny w Molo, Babski Wieczór czy Walentynkowy pobyt dla dwojga.

Dodatkowym atutem naszej oferty jest lokalizacja i otoczenie, które położone jest w centralnej Polsce w malowniczej scenerii lasów Sulejowskiego Parku Krajobrazowego nad brzegiem jeziora Sulejowskiego co sprzyja organizacji wielu dodatkowych atrakcji. Zwolennikom adrenaliny jesteśmy w stanie zapewnić nawet najbardziej nietypowy scenariusz. Wieczorami zapraszamy natomiast na imprezy z pazurem, które pozwalają się zrelaksować i miło spędzić czas nawet najbardziej zapracowanym gościom.

Ewa Balicka, specjalista ds. zarządzania produktem, Hotel Magellan

Preferencje Polaków pod względem wyjazdów wypoczynkowych w ostatnim czasie uległy zmianie. Coraz częściej dostajemy zapytania dotyczące nieco krótszego wypoczynku w rodzinnym gronie, co związane jest przede wszystkim z korzystnie wypadającymi w tym roku długimi weekendami.

Goście pytają przede wszystkim o cenę pobytu i atrakcje towarzyszące pakietom, w szczególności te dla dzieci. Pytania dotyczą również oferty kulinarnej, proponowanych posiłków, rodzaju menu. Większość rezerwacji wiąże się z pobytem rodzinnym, podczas którego najmłodszy rzucają się w wir zabawy i animacji hotelowych, a rodzic w tym czasie może pozwolić sobie na spokojny wypoczynek w strefie basenowej, bądź Instytucie Spa & Wellness.

Przygotowaliśmy na ten rok, szczególnie na długie weekendy: Wielkanoc, majówkę oraz weekend czerwcowy pakiety, w których szczególną uwagę zwróciliśmy właśnie na programy animacyjne dla najmłodszych. W czasie majówki zapraszamy do korzystania z tras parku linowego, w plenerze rozkładamy dla dzieci dmuchańce, zjeżdżalnie, zamek z kulkami, trampolinę i organizujemy piknik „na trawie”. ●

ROMANTYCZNY WEEKEND

W HOTELU ZAMEK RYN****

Hotel w drugim co do wielkości
XIV-wiecznym krzyżackim zamku w Europie!

- * 167 komnat zamkowych
- * Restauracja Refektarz – najlepsza w kraju w obiektach historycznych „Poland – 100 Best Restaurants 2012”
- * Centrum rekreacyjne w gotyckich podziemiach
- * Centrum konferencyjne (10 sal)
- * Spa Księżnej Anny
- * Biesiady Rycerskie
- * Degustacja wina w zamkowej Winiarni
- * Zbrojownia (kregielnia, sala fitness, strzelnica)
- * Zdobywca 3 Nagród Best Hotel Award 2012

Hotel Zamek Ryn****
 11-520 Ryn, Plac Wolności 2
 tel.+ 48 87 429 70 00
www.zamekryn.pl
 e-mail: hotel@zamekryn.pl

HOTEL
 ZAMEK RYN

PRZEDSIĘBIORCA coraz bardziej mobilny

Zmiany technologiczne wokół nas mają niezwykle szybkie tempo. Szczególnie czujni muszą być przedsiębiorcy, którzy starają się nadążyć za najnowszymi trendami, aby ich firmy nadal były konkurencyjne.

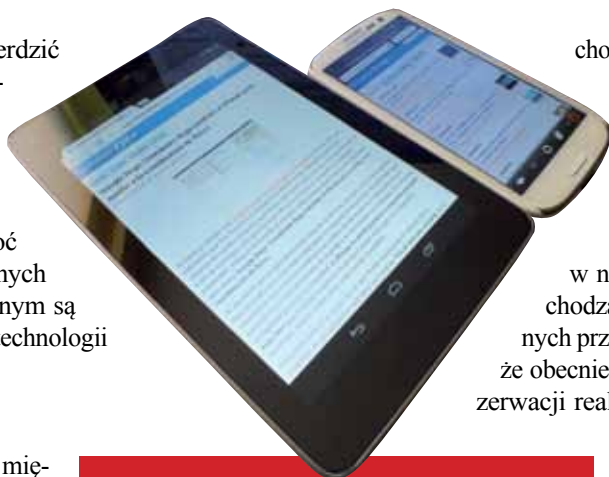
ANDRZEJ JARCZEWSKI

Choć trudno stwierdzić dokąd zmierza rozwój technologii, a wiele przewidywań nie sprawdziło się, to warto zapoznać się z tym co mówią wyspecjalizowane firmy. Choć szczegóły i uzasadnienie różnych raportów różnią się, to w jednym są zgodne: przyszłość należy do technologii mobilnych.

PRZESIADKA NA TABLETY?

Do takich wniosków doszli między innymi autorzy raportu analitycznej firmy Frost & Sullivan „UCC Market Predictions for 2013 and Beyond”. Na rynku rozwiązań komunikacji zunifikowanej i kolaboracji można spodziewać się rozwoju przede wszystkim w zakresie technologii mobilnych, wideokonferencji. W działalności firm coraz większą rolę odgrywać mają również media społecznościowe.

Z badań wynika, że w tej chwili zdecydowana większość z ponad 700 badanych amerykańskich firm oferuje swoim pracownikom mobilny dostęp jedynie nielicznych aplikacji. Są to w większości przypadków jedynie programy pocztowe. Jednak ponad 20 proc. firm deklaruje rozszerzenie zakresu dostępu w ciągu najbliższych dwóch lat. Pośród ankietowanych około 30 proc. ma określoną politykę obecności swojej firmy w mediach społecznościowych. Tyle samo korzysta z nich by badać opinie klientów, a 25 proc. do celów marketingowych. Co ciekawe analitycy przewidują, że choć media społecznościowe będą odgrywały coraz większą rolę w zarządzaniu i komunikacji wewnątrz firmowej to w najbliższych latach nie osiągną tego poziomu rynku jaki mają inne technologie. Stopniowo będzie rosła również rola wideokonferencji,

Z badań wynika, że w tej chwili zdecydowana większość z ponad 700 badanych amerykańskich firm oferuje swoim pracownikom mobilny dostęp jedynie nielicznych aplikacji.

choć na razie firmy korzystają przede wszystkim z tanich i elastycznych rozwiązań takich jak video desktop.

MOBILNE FIRMY

Do podobnych wniosków w niektórych przewidywaniach dochodzą autorzy badań przeprowadzonych przez firmę eResult. Wynika z nich, że obecnie w Niemczech jedna na pięć rezerwacji realizowana jest przez urządzenia mobilne takie jak smartfony czy tablety.

Jeszcze większy odsetek rezerwacji dokonanych za pomocą platform mobilnych wskazała ankieta firmy Travelport przeprowadzona wśród ponad 600 firm, działających w segmencie

podróży służbowych. Okazało się, że aż 56 proc. ich klientów biznesowych dokonało rezerwacji lub wyszukania opcji za pośrednictwem urządzeń mobilnych.

POLSKA NADAŻA?

Nawet polski rynek zwykle pozostający nieco z tyłu jeśli chodzi o aplikacje mobilne tym razem nadąga za nowościami. W zasadzie wszyscy główni gracze na rynku platform rezerwacyjnych i portali turystycznych mają swoje wersje na urządzenia mobilne. Wprawdzie ich funkcjonalność często nie jest równie wysoka jak ich „stacjonarnych” odpowiedników, jednak zwykle są w stanie sprostać oczekiwaniom klientów. O ile liderzy rynku na ogół nie są gorsi od swych światowych odpowiedników, to gorzej jest ze „statystycznym” przedsiębiorstwem turystycznym. Tutaj pewnym problemem jest rozdrobnienie rynku, które powoduje, że wiele małych firm nie stać na wprowadzenie zaawansowanych rozwiązań. ●

DON'T PAUSE,

PROGRESS.

**DECYDUJĄC SIĘ NA
WSPÓŁPRACĘ Z SABRE
OTRZYMASZ:**

- *Zaawansowaną technologię i produkty dopasowane do Twoich potrzeb.*
- *Dostęp do nieograniczonej liczby dostawców.*
- *Wspaniały serwis i wsparcie naszych konsultantów*

POCZUJ RÓŻNICĘ Z SABRE.

+48 602399794
dorota.cichanska@sabre.com
sabretravelnetwork.com

Sabre | **Travel
Network.**

Gidle – sanktuarium z długą historią i Licheń (poniżej) ze znacznie krótszą

ANDRZEJ JARCZEWSKI

Współcześni pielgrzymi pod względem wymagań i oczekiwań nie różnią się od „zwykłych” turystów. Są to przecież często ci sami klienci, którzy korzystają również z innych ofert biur podróży. Często nawet ich doświadczenie bywa większe niż przeciętnego amatora „plaży w Egipcie”, ponieważ jeżdżą wielokrotnie do różnych miejsc i mają możliwość porównania standardów obsługi.

Szacuje się, że z powodów religijnych podróżuje na świecie około 300 mln osób rocznie. Liczba ta systematycznie się zwiększa. Dzięki temu ten rodzaj turystyki jest jednym z lepiej rozwijających się. W Polsce potencjał jest wyjątkowo duży. Obejmuje zarówno ruch pielgrzymkowy w kraju jak i wyjazdy zagraniczne.

Współczesne pielgrzymi nie ograniczają się zwykle tylko do wizyty w miejscu kultu i powrotu. Niemal zawsze takiemu wyjazdowi towarzyszą jakieś dodatkowe punkty, takie jak zwiedzanie czy wypoczynek. Wiele miejscowości, w których znajdują się znane sanktuaria dba również o mniej duchowe rozrywki pielgrzymów i organizuje rozmaite atrakcje by zatrzymać ich u siebie dłużej. Nic więc dziwnego, że niektórzy zaczynają nawet dzielić

Pielgrzym – już nie ubogi

Pierwsze skojarzenie z pielgrzymką to najczęściej idący pieszo skromny pątnik. Choć nadal wiele pielgrzymek odbywa się w ten sposób, to jednak wyprawa do bardziej odległych sanktuariów odbywa się dziś zupełnie inaczej.

turystykę religijną na ściśle pielgrzymkową i religijno-poznawczą. Jednak podział ten wydaje się raczej akademicki i z punktu widzenia organizatora takich wyjazdów czy usługodawcy obsługującego pielgrzymów nie ma praktycznego znaczenia.

Niestety w Polsce jeszcze nie dopracowaliśmy się naprawdę dobrej oferty dla pielgrzymów. Dotyczy to szczególnie Częstochowy, ponieważ klasztor jasno-górski jest jednym z najczęściej odwiedzanych sanktuariów chrześcijańskich na świecie.

Przykładem sanktuarium o rozbudowanej infrastrukturze i ofercie dla pielgrzymów jest francuskie Lourdes. Odwiedza je co roku około 6 mln pielgrzymów z całego świata. W pobliżu znajduje się lotnisko port lotniczy Tarbes-Lourdes-Pyrénées Airport, które obsługuje niemal tylko pielgrzymów. W okolicy oferowane są rozmaite formy wypoczynku z aktywnymi włącznie. Można więc odbywać wycieczki piesze albo spływać góorskimi rzekami.

Nic więc dziwnego, że średni czas pobytu turysty w tym sanktuarium wynosi 3 dni. Tymczasem w Częstochowie zaledwie 1.

O różnych aspektach turystyki pielgrzymkowej powiedzieli nam Adam Zieliński z B.T.P. Frater i Sebastian Bozik, kierownik biura marketingu Polonus S.A. ●

CZEGO OCZEKUJĄ WSPÓLCZEŚNI PIELGRZYMI OD ORGANIZATORA WYJAZDU?

– Obowiązkowo w każdej podróży pielgrzymkowej uczestniczy kapłan, który swoją osobą pełni duchową opiekę nad pielgrzymami.

Uczestniczą oni w mszach świętych sprawowanych dla nich na najbardziej znaczących ołtarzach (np. przy grobie Jana Pawła II w Watykanie, w Ostrej Bramie na Litwie, w bazylikach Ziemi Świętej).

Podróże organizowane muszą w tej chwili spełniać wysokie standardy. Pielgrzymi mają określone wymagania, np. podróże muszą być zorganizowane zawsze bez nocnych przejazdów – to podnosi bezpieczeństwo i komfort.

Standardem, podobnie jak w przypadku każdej innej imprezy turystycznej jest tabor autokarowy o wysokim standardzie, a także pełne ubezpieczenie każdego pielgrzyma, w tym od kosztów leczenia chorób przewlekłych.

Dodatkowe atrakcje oferowane w ramach podróży pielgrzymkowych to możliwość włączenia do podróży pielgrzymkowej dodatkowych elementów np.: krótkiego wypoczynku w znanych resortach, degustacji lokalnej kuchni czy spotkania z ludnością miejscową, zamieszkującą dany region, z możliwością poznania ich kultury oraz życia codziennego.

**Adam Zieliński,
B.T.P. Frater**

...i bogactwo architektoniczne i historyczne. Święta Lipka ze starą fasadą (na górze)

Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie

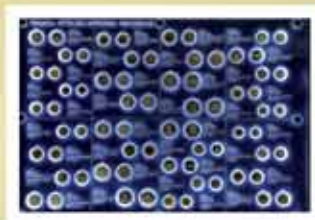

Zbiory Muzeum stanowią największą i najpiękniejszą na świecie kolekcję monet i medali z wizerunkiem Jana Pawła II.

Cały zbiór składa się z ponad ośmiu tysięcy eksponatów.

Tylko u nas zobaczycie Państwo:

- monety pielgrzymkowe i beatyfikacyjne
- relikwie Jana Pawła II
- monety zdobione kryształami Swarovskiego
- niezwykle rzadką monetą pochodzącą z Haiti, będącą rarytasem na rynku numizmatycznym

Muzeum zaprasza zwiedzających:

wt. - pt. wejścia co godzinę
od 10.00 do 15.00
oraz w soboty
od 12.00 do 15.00

lub w innych terminach wcześniej uzgodnionych.

Częstochowa, ul. Jagiellońska 67/71
tel. 34 365 19 82
e-mail: muzeum@jp2muzeum.pl

www.jp2muzeum.pl

Autokarem...

SEBASTIAN BOZIK

kierownik biura marketingu Polonus S.A.

Skąd pomysł na ekspresy sanktuaryjne?

Pomysł jest odpowiedzią na duże zapotrzebowanie takim rodzajem wycieczek. Przeprowadziliśmy wiele ankiet, które dały nam jasny obraz, że istnieje „Potrzeba wyjazdów do świętych miejsc w Polsce”.

Niektóre są mniej lub bardziej znane. Żyjemy w kraju gdzie liczba katolików to ponad 95,8 proc. Naszej firmie PKS Polonus S.A w Warszawie bardzo zależy na pobudzeniu, zwiększeniu świadomości wśród klientów oraz wyjście naprzeciw ich oczekiwaniom. Miejsca święte, do których są organizowane wyjazdy przez PKS Polonus S.A w Warszawie należą do kulturowego i duchowego dziedzictwa, są także ośrodkami ruchu pielgrzymkowego. Nie można zapomnieć o historii, architekturze. Warto zauważyć, że taka forma organizacji przejazdów zwiększa wśród pielgrzymów dostępność odwiedzenia sanktuarium. Na podobnej zasadzie proponujemy realizację przejazdów „Expressami” dla grup powyżej 35 osób.

Czy trudno było uzgodnić warunki z zarządcami poszczególnych sanktuariów?

Tu pojawia się miła niespodzianka. Muszę przyznać, że bez współpracy z zarządcami poszczególnych sanktuariów nie doszłoby do wielu wyjazdów. Możemy liczyć na pomoc, która będzie rozwijała się w jeszcze lepszym kierunku.

Które kierunki są najpopularniejsze wśród państwa klientów w kraju, a które za granicą?

W Polsce jednym z najważniejszych ośrodków kultu maryjnego o znaczeniu międzynarodowym jest Jasna Góra w Częstochowie oraz Święta Lipka. Wszystkich takich miejsc jest ponad 200.

Poza granicami naszego kraju dużym zainteresowaniem cieszą się wyjazdy do Rzymu – Bazylika św. Piotra w Watykanie, ale też francuskie Ars, czyli grób św. Ojca Jana Marii Vianney, Nevers – grób św. Bernadetty z Lourdes, Paray-le-Monial, Cluny.

Czy grupy pielgrzymkowe mają jakieś szczególne wymagania czy oczekiwania?

Oczekiwania odnośnie autokaru to: komfort, klimatyzacja, systemy bezpieczeństwa ABS i ASR, pasy bezpieczeństwa, a także coś dla ciała, czyli napoje zimne i ciepłe, poczęstunek (słodka przekąska), sprzęt audio/video. Na życzenie naszych klientów zapewniamy obsługę pilota, wyżywienie oraz noclegi. Wszystko uzależnione jest od wcześniejszych ustaleń i preferencji. ●

GWARANCJE

– kolejna runda

W Ministerstwie Finansów odbyła się kolejna konferencja poświęcona dyskusji nad projektami nowelizacji rozporządzeń w sprawie minimalnych sum gwarancyjnych dla organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

Polską Izbę Turystyki reprezentowali prezes Paweł Niewiadomski i sekretarz generalny Tomasz Rosset, a Izbę Turystyki RP: prezes Aleksander Giertler, Krzysztof Mrowiec oraz Marcin Papiernik. W spotkaniu oprócz gospodarzy uczestniczyli także przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Turystyki, urzędów marszałkowskich, Polskiej Izby Ubezpieczeń, Rzecznika Ubezpieczonych, Izby Turystyki Rzeczypospolitej oraz Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Agentów Turystycznych. Resort sportu i turystyki pismem z dn. 18 stycznia 2013 r. przekazał uzasadnienie do propozycji stawek kwotowych oraz wprowadzenia do prze-

Projekt wprowadza znaczny wzrost sum gwarancyjnych dla podmiotów osiągających przychód niższy niż 5 milionów złotych a więc dla ponad 90 proc. funkcjonujących na rynku.

pisów procedowanych projektów rozporządzeń regulacji, na mocy których organizatorzy turystyki i pośrednicy turystyczni zostaną zobowiązani dostosować posiadane zabezpieczenia finansowe do poziomu nie mniejszego niż proponowane minimalne stawki, w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia wejścia w życie nowych regulacji.

DUŻO ZASTRZEŻEŃ

Prezes PIT Paweł Niewiadomski, podkreślił fakt, że przedstawia stanowisko wypracowane wspólnie przez Polską Izbę Turystyki i Izbę Turystyki RP. Zwrócił uwagę, że zajęcie stanowiska w tak ważnych i skomplikowanych tematach wymaga więcej czasu na przygotowanie niż w tym wypadku przeznaczyło Ministerstwo Finansów.

Skrytykował na wstępie pomysł, by *vacatio legis* wynosiło 2 miesiące. Według prezesa PIT okres ten jest niewystarczający i zbyt krótki. Krytykę tę podzieliła Beata Kalitowska reprezentująca Polską Izbę Ubezpieczeń. Prezes PIT wyraził także opinię, że potrzebne są kompleksowe zmiany dotyczące systemu zabezpieczeń we wszystkich jego aspektach. Zgłoszono szereg innych zastrzeżeń. W przypadku, gdy organizator turystyki lub pośrednik turystyczny wykonuje

działalność w więcej niż jednym rodzaju działalności, wtedy minimalna wysokość sumy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej jest określana na poziomie wyższej wartości procentowej lub kwotowej, właściwej dla zabezpieczenia finansowego wykonywanej działalności. Zdaniem PIT i ITRP w takim wypadku wysokość gwarancji powinna być wyliczona proporcjonalnie do każdej z wykonywanych działalności.

Izby konsekwentnie podnoszą, że nie ma merytorycznego uzasadnienia, aby organizatorów turystyki, którzy korzystają przy organizacji imprez turystycznych z regularnych przewozów lotniczych traktować tak, jak organizatorów czarterowych, ponieważ imprezy, w przypadku których podróz (tam i z powrotem) odbywa się liniami regularnymi generują nieporównanie mniejsze ryzyko wymagające zabezpieczenia gwarancją niż w przypadku czarterów. Zatem największą część kosztu powrotu klienta do kraju, na wypadek niewypłacalności organizatora, jest już opłacona.

POCHOPNE DZIAŁANIA

Projekt rozporządzenia w żadnej mierze nie rozwiązuje problemu zbyt niskich gwarancji w przypadku, gdy organizator osiąga wzrost przychodów w stosunku do okresu, na podstawie którego dokonano wyliczenia sumy gwarancji. Jednocześnie wprowadza znaczny wzrost sum gwarancyjnych dla podmiotów osiągających przychód niższy niż 5 milionów złotych a więc dla ponad 90 proc. z 3330 funkcjonujących na rynku. Aby zminimalizować proponowane negatywne skutki dla przedsiębiorców zaproponowano wprowadzenie mechanizmu dostosowania wysokości gwarancji do wzrastających przychodów w okresie obowiązywania bieżącej gwarancji.

Izby proponują, aby nie zwiększać minimalnych sum gwarancyjnych, zamiast tego, aby nowe gwarancje były oparte na deklarowanym obrocie przedsiębiorcy (nie niższym niż w roku poprzednim) oraz by wprowadzony został obowiązek przedstawienia podwyższonej gwarancji przed przekroczeniem deklarowanego obrotu. Za prowadzenie działalności mimo przekroczenia deklarowanego obrotu groziłyby sankcje. ●

opr. red.

W jakich wypadkach biuro podróży poniesie **ODPOWIEDZIALNOŚĆ**

Biura podróży odpowiadają wobec swoich klientów z powodu niewykonania umów, a także wtedy gdy dopuszczają się czynów niedozwolonych. Odpowiadają za swoich pracowników, a także za osoby trzecie, niezatrudnione u nich. Klient z kolei musi udowodnić szkodę, jakiej doznał i jej rozmiar.

AGNIESZKA JEZIERSKA

PRZYKŁAD 1

Klienci zawarli z biurem podróży umowę o wycieczkę rejsową po Morzu Śródziemnym. Rejs miał się rozpocząć w Barcelonie, do której konsumenci mieli się sami udać samolotem linii lotniczych. Bilety na lot kupili w biurze podróży, które występowało jako agent przewoźnika lotniczego. Ze względu na spóźnienie w przylocie do Barcelony nie zdążyli do portu i nie udali się w rejs. Odpowiedzialność ponosi zatem przewoźnik lotniczy, a nie biuro podróży, które występowało tu jedynie jako agent.

Biurowo podróży odpowiada nie tylko za własne działanie (zaniechanie), lecz za działania lub zaniechania osób, przy pomocy których usługę turystyczną wykonuje lub którym wykonanie tej usługi powierza (np. przewoźnik, hotel i jego personel). Organizator turystyki nie odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, tylko jeżeli zostało ono spowodowane wyłącznie przez: działanie lub zaniechanie klien-

ta, działanie lub zaniechanie osób trzecich, nieuczestniczących w wykonaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań (zaniechań) nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo przez siłę wyższą.

NIE ZAWSZE DA SIĘ OGRANICZYĆ

Biuro podróży może w umowach ograniczyć odpowiedzialność za niewykonanie usług w czasie trwania im-

PRZYKŁAD 2

Rodzina wykupiła wczasy w Grecji. Biuro podróży zapewniło przelet, zakwaterowanie i wyżywienie. Klienci mieli otrzymywać dwa posiłki dziennie, jednak na miejscu okazało się, że zapewniono tylko obiadokolację. Po powrocie klient złożył reklamację, żądając zwrotu 500 zł, jednak polskie biuro nie chciało jej przyjąć. Pracownik tłumaczył, że to wina greckiego restauratora. Czy biuro podróży powinno uwzględnić reklamację?

Tak. Biuro podróży nie może uchylać się od odpowiedzialności za działania innych osób, które uczestniczą w realizacji imprezy turystycznej – w tym przypadku swojego kontrahenta. Organizator odpowiada bowiem za osoby, którymi posługuje się w wykonaniu umowy lub którym wykonanie umowy powierza. Tak więc w przypadku nieprawidłowego wykonania umowy przez hotelarza, restauratora czy przewoźnika biuro podróży ponosi odpowiedzialność, jeśli w ramach umowy zapewniało nam takie usługi. Skoro więc turyści zapłacili za dwa posiłki dziennie, organizator nie może zasłaniać się tym, że dostarczenie jednego posiłku nie nastąpiło z jego winy. Dla turystów nie ma bowiem znaczenia fakt, czy biuro samo spełni wszystkie świadczenia umowne, czy skorzysta z pomocy innych osób.

prezy do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego klienta. Nie może to jednak dotyczyć szkód na osobie. A więc nieskuteczne są wszelkie ograniczenia odpowiedzialności biura podróży za uszczerbek na zdrowiu spowodowany jego działaniem (a także działaniem osób, którym biuro podróży powierza wykonanie umowy – np. zakładów zdrowotnych w kraju pobytu). Oznacza to, że biuro podróży poniesie odpowiedzialność za brak odpowiedniego poziomu pomocy lekarskiej w kraju, do którego sprzedał wycieczkę.

NIE MOŻNA WYŁĄCZYĆ ODPOWIEDZIALNOŚCI

Organizator turystyki nie może w umowie ani przez inną czynność prawną wyłączyć lub ograniczyć swojej odpowiedzialności za niewykonanie czy nienależyte wykonanie umów zawartych z klientami.

Biura podróży bardzo często przy dokonywaniu czynności, do których się zobowiązują w umowie o świadczenie usług turystycznych, posługują się innymi osobami, co jest niezbędne dla zapewnienia przewozu osób, zakwaterowania ich, żywienia, zapewnienia atrakcji turystycznych. Biura jednak nierzadko zastrzegają w umowach, że nie ponoszą odpowiedzialności za działania osób trzecich.

Tymczasem takie postanowienia należą do zakazanych klauzul i są sprzeczne z prawem. Organizator wycieczki zawsze bowiem odpowiada wobec klienta za nienależyte wykonanie zobowiązań wynikających z umowy. Nie jest ważne, czy były one wykonywane przez biuro podróży, czy inne osoby świadczące usługi na jego rzecz. Od odpowiedzialności biuro nie może się zwolnić dowodem braku winy w nadzorze lub winy w wyborze. Odpowiedzialność biura wykluczona będzie jedynie w sytuacji, gdy osoba trzecia wyrządziła szkodę przy wykonywaniu zobowiązania, czyli np. osoba zapewniająca zakwaterowanie turystom, okradła jednego z nich w czasie, w którym turyści przebywali na plaży. ○

**Autorka jest Senior Konsultantem
w TPA Horwath**

TYLKO JEDNO ŚWIADCZENIE

Wielu turystów coraz częściej nie korzysta z kompleksowych usług biur podróży i zleca im jedynie wykonanie pewnych czynności związanych z wycieczką, jak np. rezerwacja miejsca w hotelu lub w samolocie, załatwienie formalności wizowych itp.

W takich sytuacjach na podstawie zlecenia biuro podróży ułatwia klientowi zawarcie umów z różnymi przedsiębiorcami i za to pobiera wynagrodzenie. Biuro podróży nie jest jednak stroną tych umów i z tego względu nie odpowiada za rezultat dokonywanych czynności. Jest ono tylko zobowiązane dołożyć należytej staranności przy wyborze kontrahenta i wówczas, gdy staranność ta nie została dołożona, uczestnik wycieczki ma prawo wystąpienia z roszczeniem o odszkodowanie.

PRZYKŁAD 3

Jako umowę o pojedyncze świadczenie traktuje się załatwienie wizy. W związku z tym biuro podróży odpowiada za prawidłowość nazwisk, dat, przejść granicznych. Wprowadzie wizy wystawia nie biuro podróży, lecz konsulaty, jednakże uważa się, że jest ono zobowiązane sprawdzić, czy w wizie nie ma żadnych błędów lub pomyłek. Obowiązek ten wynika z tego, że biuro podróży przy wykonywaniu zleceń powierzonych przez klienta zobowiązane jest do dołożenia należytej staranności w trakcie działania.

Nazwa miasta i cena (w zł)	
Budapeszt	538
Londyn	627
Rzym	666
Paryż	810
Barcelona	855

Podróże POLAKÓW 2012

Polacy świetnie sobie radzą z zakupami przez internet. Przygotowany przez FRU.PL raport o najpopularniejszych kierunkach wyjazdów Polaków w 2012 roku pokazuje, że coraz chętniej i bez problemu korzystamy z serwisów internetowych umożliwiających kupno biletu lotniczego i używamy je zarówno w przypadku europejskich, jak i azjatyckich podróży. Zwroty: „do it yourself” czy „city break” na stałe wpisały się do naszego turystycznego słownika.

Rok 2012 był rokiem wzmożonego zainteresowania wyjazdami do krajów azjatyckich, wybrało się tam o 15 proc. więcej turystów niż w 2011 roku. Przewidywania, że kryzys gospodarczy ograniczy podróże lotnicze Polaków nie sprawdziły się. – Rekordowa była też liczba kupionych przez naszych użytkowników biletów na wyjazdy typu citybreak – ponad 20 proc. więcej niż rok wcześniej – mówi Bogumiła Sowa z FRU.PL.

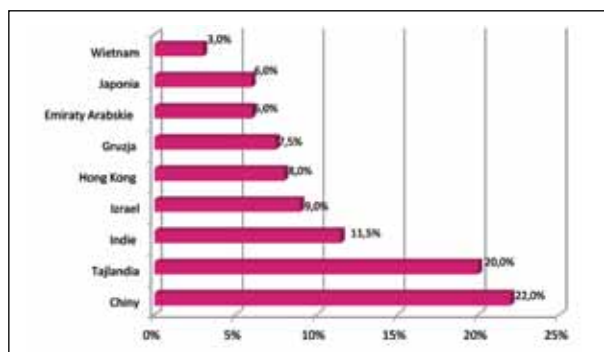
GDZIE?

W 2012 roku niezmiennie najpopularniejszymi kierunkami były destynacje europejskie.

Z roku na rok wzrasta popularność kontynentu azjatyckiego. W minionym roku wybrała się tam ponad połowa (55 proc.) klientów serwisu FRU.PL, którzy spędzali urlop poza Europą

Z analiz FRU.PL wynika, że w roku 2012 prawdziwym hitem wyjazdowym wśród polskich turystów były Chiny i Tajlandia, dokąd poleciało odpowiednio 22 proc. i 20 proc. wszystkich podróżujących do Azji. Stanowi to 15 procentowy wzrost w stosunku do roku 2011.

Wykres 1. Procentowe zestawienie najpopularniejszych krajów Azji w okresie styczeń-grudzień 2012 r.

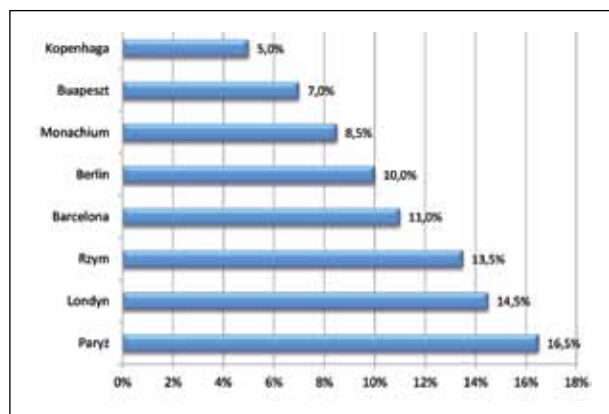
Źródło: FRU.PL

Rok 2012 był rekordowy pod względem popularności kilkudniowych wyjazdów do europejskich miast. W porównaniu do 2011 roku serwis FRU.PL odnotował 20 procentowy wzrost sprzedaży biletów na miejskie wypadki w okresie od kwietnia do września 2012. – Wyjazdy typu city break można określić już mianem urlopowego trendu.

W minionym roku największą popularnością cieszyły się weekendowe wypady do Paryża, Londynu, Rzymu i Barcelony. Czynnikiem zachęcającym Polaków do tej formy wypoczynku są wyjątkowo atrakcyjne ceny biletów lotniczych. Przykładowo, bilet lotniczy do Barcelony mogliśmy w październiku ubiegłego roku kupić za niecałe 120 zł – podkreśla Bogumiła Sowa z FRU.PL.

Wykres 2. Procentowe zestawienie najpopularniejszych miast europejskich w okresie kwiecień-wrzesień 2012 r.

Źródło: FRU.PL

KIEDY?

Z analizy przeprowadzonej przez platformę wynika, że w minionym roku miesiącami najczęściej wybieranymi przez turystów na wypoczynek w Azji były listopad i kwiecień – w tym czasie na azjatycki kontynent poleciało 18 proc. wszystkich klientów FRU.PL, którzy zarezerwowali bilet na lot w 2012 roku. Okres wakacyjny (od lipca do września) był najpopularniejszym czasem wylotów do Ameryki Północnej oraz podróży po Europie. Natomiast w przypadku Afryki i Australii, Polacy podróżują z taką samą częstotliwością, niezależnie od miesiąca i pory roku.

ZA ILE?

Serwis FRU.PL przygotował zestawienie średnich cen biletów lotniczych do najbardziej popularnych miast Europy oraz na każdy z kontynentów. Najtańsze bilety w 2012 roku klienci serwisu kupowali do Azji. – W walce na mocno konkurującym rynku przewoźników największym wygranym jest klient, który zyskuje liczne promocje, nowe połączenia lotnicze i niższe ceny. Jeszcze trzy lata temu trudno było kupić bilet na inny kontynent za mniej niż 3 tysiące złotych.

Obecnie, rezerwując bilet do Azji czy Ameryki Południowej około trzy miesiące przed planowym wylotem, możemy go nabyć za niecałe 2 tysiące złotych – mówi Bogumiła Sowa z FRU.PL. – Wzrasta również świadomość turystów, którzy dostrzegli, że koszt zorganizowanego na własną rękę urlopu można obniżyć jeśli tylko będziemy elastycznie podchodzić do proponowanych terminów wylotów. – dodaje Bogumiła Sowa z FRU.PL.

ULUBIONE TANIE LATANIE

W minionym roku ponad połowa klientów FRU.PL (59 proc.) zdecydowała się na zakup biletów w tanich przewoźnikach, co stanowi 12 procentowy wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Najbardziej popularnymi liniami lotniczymi typu „low cost” były Wizzair, Ryanair oraz EasyJet – wybrało je odpowiednio 17 proc., 14 proc. i 6 proc. klientów FRU.PL. – Pasażerowie coraz chętniej wybierają podróż tanimi liniami lotniczymi ze względu na atrakcyjność cenową biletów. Mimo, że do ceny kupionego w taniego przewoźnika biletu musimy doliczyć opłatę za dodatkowy bagaż czy koszt transportu z lotniska, oddalonego zazwyczaj o kilkadziesiąt kilometrów od centrum miasta, to łączny koszt i tak często okazuje się niższy niż cena biletu w tradycyjnego przewoźnika. Podróżowanie tanimi liniami jest szczególnie popularne wśród osób wybierających się na wyjazd typu city break, które zazwyczaj podróżują jedynie z podręcznym bagażem – mówi Bogumiła Sowa z FRU.PL.

Podstawą raportu była analiza wszystkich sprzedanych przez FRU.PL biletów w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku. ●

Opr. red

ZESTAWIENIE ŚRĘDNIH CEN BILETÓW DO WYBRANYCH MIAST W 2012 ROKU ŹRÓDŁO: FRU.PL

Nazwa kontynentu i cena (w zł)

Europa	813
Azja	2540
Ameryka Północna	2806
Ameryka Południowa	3825
Afryka	2838
Australia	2850

BYŁ miliard BĘDZIE LEPIEJ

Liczba międzynarodowych podróży turystycznych w roku 2012 przekroczyła miliard i wyniosła dokładnie 1 mld 350 mln. Było to o 4 proc. więcej niż w roku 2011. Taki wynik podaje Barometr Turystyki UNWTO.

Największy przyrost podróży zagranicznych zanotowano w grupie gospodarek wschodzących, wyniósł 4,1 proc. W przypadku gospodarek rozwiniętych wyniósł 3,6 proc. przy czym większy wzrost zanotowano w krajach Azji i Pacyfiku. Zgodnie z długoterminową prognozą UNWTO w bieżącym roku tendencja ta ma się utrzymać i być jedynie nieco niższa niż w 2012 i wynieść od 3 do 4 proc.

WYRAŹNE WZROSTY

Liczba podróży zagranicznych wzrosła w ubiegłym roku o 354 mln z 996 mln w roku 2011 do 1 mld 350 mln w 2012. W ten sposób po raz pierwszy w historii została przekroczona bariera miliard

Prognoza UNWTO na bieżący rok jest optymistyczna i mówi o 3-4 proc. wzroście. Jednak będzie różnił się w zależności od regionu. Najsilniejszy, podobnie jak w roku ubiegłym, powinny zanotować kraje w regionie Azji i Pacyfiku. Ma on wynieść od 5 do 6 proc. W Afryce wyniesie od 4 do 6 proc., w obu Amerykach 3-4 proc., w Europie 2-3 proc., natomiast na Bliskim Wschodzie 0-5 proc. choć trudno przewidzieć rozwój wydarzeń w tym ostatnim regionie.

da turystów. Wzrost podróży był wyraźny w ciągu całego roku ze znacznym silniejszym niż przewidywano w ostatnim kwartale.

Najsilniejszy wzrost zanotowano w regionie Azji i Pacyfiku gdzie wyniósł on 7 proc. W Subregionach najwięcej podróży zagranicznych przybyło w Azji Południowo-Wschodniej i Afryce Północnej po 9 proc. W tym ostatnim przypadku w dużym stopniu zadziałał efekt bazy, czyli wzrostu przyjazdów po załamaniu spowodowanym wydarzeniami Arabskiej Wiosny. Jednak po uspokojeniu sytuacji, turyści zaczynają powoli wracać. – W roku 2012 obserwowaliśmy ciągłe wahania koniunktury gospodarczej na świecie, szczególnie to było

w strefie euro. Jednak turystyce udało się utrzymać wzrosty – podsumował Taleb Rifai, sekretarz generalny UNWTO. – Sektor turystyczny wykazał się zdolnością dostosowania się do zmiennej sytuacji gospodarczej i według naszych ocen wzrost, choć nieco mniejszy zostanie utrzymany w roku 2013 roku. Turystyka okazała się jednym z filarów gospodarki. Z tego powodu rządy powinny wspierać ten sektor w ramach działań stymulujących gospodarkę – dodaje Rifai.

MA BYĆ DOBRZE

Prognoza UNWTO na bieżący rok mówi o 3-4 proc. wzroście. Jednak będzie różnił się w zależności od regionu. Najsilniejszy, podobnie jak w roku ubiegłym, powinny zanotować kraje w regionie Azji i Pacyfiku. Ma on wynieść od 5 do 6 proc. W Afryce wyniesie od 4 do 6 proc., w obu Amerykach 3-4 proc., w Europie 2-3 proc., natomiast na Bliskim Wschodzie 0-5 proc. Prognoza dla tego ostatniego regionu ma największą rozpiętość z powodu niepewnej sytuacji politycznej w niektórych krajach, oraz ogólnej niestabilności.

EUROPA WCIĄŻ ATRAKCYJNA

W roku 2012 wzrost był silniejszy w gospodarkach wschodzących niż rozwiniętych. Jednak i kraje dobrze rozwinięte notują wzrost ilości podróży zagranicznych. Europa nadal pozostaje najczęściej odwiedzanym regionem świata. W 2012 roku zanotowała wzrost 3 proc. co jest bardzo dobrym wynikiem zważywszy trudną sytuację gospodarczą i silny wzrost (6 proc.) w roku 2011. Liczba turystów w Europie osiągnęła poziom 535 mln. I było to o 17 mln więcej niż w roku 2011. spośród poszczególnych subregionów na startym kontynencie największy wzrost, wynoszący 8 proc. zanotowała Europa Środkowo-Wschodnia. W Europie Zachodniej wyniósł 3 proc. Najslabiej wypadł region śródziemnomorski. Tam przybyło turystów jedynie o 2 proc. więcej niż rok wcześniej. Te nieco słabsze statystyki wynikają w dużej części z faktu, że w roku 2011 region ten zanotował wyjątkowo silny wzrost, po części spowodowany wydarzeniami politycznymi w krajach arabskich.

Europa nadal jest zdecydowanie najchętniej odwiedzanym kontynentem. Turystów jest tu prawie dwa razy więcej niż w kolejnym regionie Azji i Pacyfiku. Konkretnie liczby turystów pokazuje wykres.

AZJA I PACYFIK

W ubiegłym roku w regionie tym zanotowano o 15 mln więcej turystów podróżujących za granicę niż rok wcześniej. Było ich w sumie 233 mln. Najlepsze wyniki zanotowano w subregionie Azji Południowo-Wschodniej, gdzie wyniósł on 9 proc., jak podkreślają autorzy raportu, jest to między innymi wynik realizowanej tam polityki współpracy wewnątrz regionalnej na polu turystyki. Wyraźny wzrost (6 proc.) zanotowano również w Azji Północno-Wschodniej, natomiast stosunkowo słabszy w Azji Południowej i Oceanii – po 4 proc.

AMERYKA

W całym regionie przybyło 6 mln turystów podróżujących za granicę i było ich w sumie 162 mln. Jest to o 4 proc. więcej niż w roku 2011. Liderem w tym kontynencie była Ameryka Środkowa (6 proc.). Nieco mniejszy wzrost zanotowano w Ameryce Południowej (4 proc.). Było to

wyraźne spowolnienie po dwucyfrowych wzrostach jakie notowano w tym regionie w latach 2010 i 2011. Ameryka Północna utrzymała stały trend wynoszący 3 proc.

AFRYKA

Po spadku w roku 2011 (-1 proc.) spowodowanym głównie wydarzeniami Arabskiej Wiosny w ubiegłym roku zanotowano wzrost 6 proc. Duży udział miały w tym wyniku kraje Afryki Północnej, gdzie widać było wyraźne odbicie (9 proc.) po silnych spadkach w 2011 (-9 proc.). Nadal słabo wypadają kraje Bliskiego Wschodu. Zanotowano tam spadek wynoszący 5 proc. co i tak jest poprawą w stosunku do roku 2011, kiedy to przybyło tam o 7 proc. turystów mniej niż rok wcześniej. W sumie przybyło więc w ten region o 3 mln turystów mniej, pomimo wyraźnego ożywienia ruchu turystycznego w Egipcie. ●

Opr. red

CZY LECI Z NAMI PILOT?

Sytuacja naszych narodowych przewoźników jest coraz bardziej skomplikowana i daleka od wyjaśnienia. Trzeba przyznać, że zwroty akcji z punktu widzenia opinii publicznej są wyjątkowo dynamiczne.

ZBIGNIEW ADAMÓW-BIELKOWICZ

W ciągu kilku miesięcy przeszliśmy od tryumfalnego powitania Dreamlinerów i snucia planów ekspansji do momentu, kiedy nikt nie jest w stanie powiedzieć czy za rok lub dwa będzie istniała jeszcze regularna polska linia lotnicza, a jej najnowszy nabytek został uziemiony.

A MIAŁO BYĆ TAK PIĘKNIE

Kontrast pomiędzy sprowadzeniem najnowocześniejszego samolotu pasażerskiego a brakiem płynności finansowej był ogromny. Kiedy okazało się, że PLL LOT mogą potrzebować pomocy w wysokości nawet 1 mld zł rozpoczęły się energiczne narady nad sposobami uratowania przewoźnika. Na początku stycznia mini-

**STRUKTURA
WŁASNOŚCIOWA PLL LOT**
Skarb Państwa 67,97 proc.
TFS Silesia 25,1 proc.
Pracownicy 6,93 proc.

ster skarbu Mikołaj Budzanowski powiedział, że strata PLL LOT na koniec 2012 r. może wynieść ok. 200 mln zł (w roku 2011 strata wynosiła ponad 145 mln zł). Warto przypomnieć, że w zeszłym roku zarząd firmy informował, że rok 2012 powinien zostać zakończony z zyskiem w wysokości ponad 50 mln zł.

Jednym z pierwszych działań rady nadzorczej po ujawnieniu dramatycznej sytuacji w firmie, było odwołanie prezesa

zarządu Marcina Piróga. Na jego miejsce powołano Sebastiana Mikosza, który był już prezesem LOT-u w latach 2009-2010. Podał się sam do dymisji we wrześniu 2010. Bezpośrednim powodem miało być odwołanie przez Radę Nadzorczą wiceprezesa ds. finansowych Andrzeja Ośliszły.

OSTATNIA DESKA RATUNKU

Nowy stary-nowy prezes jest bardzo pozytywnie oceniany przez większość ekspertów. Podkreślają oni, że jeśli ktoś może uratować przewoźnika to właśnie on. Zna już doskonale firmę, nie będzie więc musiał zaczynać pracy od zapoznania się ze strukturą. To on negocjował kontrakt z Boeingiem na dostawę i finansowanie Dreamlinerów. Był też inicjatorem

otwarcia połączenia do Hanoi, które zamknął jego następca i poprzednik w jednej osobie Marcin Piróg, uzasadniając to nierentownością.

Decyzja rady nadzorczej wywołała natychmiastowy protest związków zawodowych. Jeszcze przed ogłoszeniem wyboru Mikosza, Związek Zawodowy Personelu Pokładowego wystosował list do ministra skarbu Mikołaja Budzanowskiego, w którym nie zgodził się na to, by Mikosz ponownie został prezesem LOT. Później na tablicy związkowej wywiesili zdjęcie prezesa wkomponowane w znak zakazu wjazdu. Nie jest to zaskoczeniem jeśli uwzględnić fakt, że kiedy poprzednio był prezesem linii, rozpoczął restrukturyzację zatrudnienia i zwolnił 400 osób (z ok. 3500 wówczas zatrudnionych). Rozwiązał również układ zbiorowy, który gwarantował pracownikom rozmaite przywileje i wynegocjował nowy, korzystniejszy dla firmy. Apogeum jego konfliktu ze związkami zawodowymi było dyscyplinarne zwolnienie dwóch liderów związkowych: przewodniczącej Związku Zawodowego Pracowników Pokładowych Elwiry Niemiec i szefa Związku Zawodowego Pracowników LOT Grzegorza Kossowskiego. W tej chwili również będzie musiał dokonać redukcji zatrudnienia (obecnie personel liczy około 2 tys. osób). Nie obędzie się więc zapewne bez kolejnego konfliktu ze związkami zawodowymi. Sytuację komplikuje fakt, że w przedsiębiorstwie działa aż dziewięć organizacji związkowych.

Fakt, że niezbędna jest redukcja zatrudnienia, jest dla wszystkich jasny. Minister skarbu Mikołaj Budzanowski zapowiedział cięcia zatrudnienia i wynagrodzeń; nie wykluczył też zmian w radzie nadzorczej PLL LOT. – Cała strategia bieżąca, która jest realizowana, restrukturyzacyjna, przede wszystkim ma na celu odzyskanie rentowności spółki PLL LOT, chyba wszyscy są tego świadomi wewnątrz spółki – zarząd, ale również i pracownicy – dodał minister Budzanowski.

CO SIĘ DA ZROBIĆ

Jednak restrukturyzacja i ratowanie LOT-u nie ograniczy się do redukcji zatrudnienia. Oczywiście jest to działanie, podobnie jak inne cięcia kosztów, niezbędne jednak na pewno niewystarczające.

Na pewno zostanie przeprowadzona, już zapowiadana redukcja siatki połączeń

Na pewno zostanie przeprowadzona, już zapowiadana redukcja siatki połączeń. Jakże dokładnie działania będą podjęte. Nadal nie jest jasne. Wiceminister skarbu Paweł Tamborski powiedział dziennikarzom, że nie wstrzymano analiz na czas wyboru nowego prezesa LOT-u. „Nie ma w tej chwili jednej propozycji. Jest analizowanych kilka scenariuszy.” Wicepremier i minister gospodarki Janusz Piechociński powiedział, że rozważane są 2-3 scenariusze i podsumował sytuację stwierdzeniem, że z LOT-u została: „tylko nazwa, 5 milionów pasażerów i umowy leasingowe na samoloty”. Jednym ze scenariuszy o jakim wspomniano między innymi w mediach, był transfer majątku przewoźnika do spółki-córki Eurolot. Wydawało się to o tyle prawdopodobne, że w podobny sposób ratowano między innymi czeskie linie lotnicze ČSA, które były w podobnej sytuacji jak nasz LOT, a w tej chwili wyszły na prostą i za ubiegły rok zanotują najprawdopodob-

niej niewielki zysk. Sposób ten jest też zgodny z przepisami Unii Europejskiej. Jednak ta dość prawdopodobna wersja wydarzeń może okazać się trudniejsza do przeprowadzenia niż przypuszczano. Okazało się bowiem, że Eurolot najprawdopodobniej wykaże za ubiegły rok stratę wynoszącą ponad 30 mln zł. Władze spółki tłumaczą straty m.in. zakupem nowych samolotów Bombardier Q400 oraz wysokimi kosztami eksploatacji zużytych już ATR-ów. Jak uspokajają w bieżącym roku spółka ma przynieść zysk. Być może rzeczywiście nie jest to jeszcze powód do zmartwienia, jednak po zmianach wyników LOT-u trudno być optymistą.

Wielu ekspertów stawia pytanie, czy w ogóle potrzebny jest nam narodowy przewoźnik? I jak zwykle w takich sytuacjach nie ma na to pytanie łatwej i prostej odpowiedzi. Na razie jak widać sztuka latania jest niezwykle trudna i nie dla każdego. ●

SEBASTIAN MIKOSZ ma 39 lat. ukończył IEP Paris (kierunek ekonomia i finanse). Po studiach pracował w firmie Arthur Andersen w Paryżu, gdzie specjalizował się w inwestycjach na rynkach zwanych emerging markets. W 2000 roku wrócił do Polski, gdzie pracował nad stworzeniem pierwszego niezależnego internetowego domu maklerskiego w kraju. Rok później objął stanowisko dyrektora generalnego Francuskiej Izby Przemysłowo-Handlowej w Polsce. W czerwcu 2003 roku został wiceprezesem Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Tam nadzorował departamen-

ty Obsługi Inwestorów, Współpracy Regionalnej oraz Badań i Analiz. Prowadził negocjacje z firmami będącymi największymi inwestorami zagranicznymi w Polsce. Kolejnym etapem jego kariery było stanowisko dyrektora zarządzającego i headhuntera w firmie doradztwa personalnego Amrop Hever. Od 2007 roku był dyrektorem w międzynarodowej firmie doradczej Deloitte. Od marca 2009 do października 2010 roku pełnił funkcję prezesa zarządu Polskich Linii Lotniczych LOT. W lutym 2011 roku objął stanowisko doradcy Societe Generale Corporate & Investment Banking w Polsce.

Turyści cenią w Niemczech kulturę i infrastrukturę

Turyści biznesowi wybierają ten kraj z kilku powodów. Jednym z nich jest doskonała infrastruktura. Do tego wysoko oceniany jest stosunek ceny do jakości. Potwierdzają to między innymi średnie ceny pokoi hotelowych w Europie. Według portalu Trivago średnia cena pokoju w Berlinie wynosi 85 euro. Dla porównania w Londynie taki sam pokój kosztuje 160 euro, w Paryżu 158 euro a w Madrycie 87 euro. Kolejnym czynnikiem podkreślanym przez gości odwiedzających w celach biznesowych Niemcy jest silna ekonomia i dobrze rozwinięta nauka oraz duże doświadczenie tamtejszych firm. W rankingu konkurencyjności sporządzonym przez Światowe Forum Ekonomiczne Niemcy zajmują 6 miejsce. Pod względem jakości infrastruktury – 3.

BIZNESOWE NIEMCY

Niemcy zajmują czołowe pozycje w wielu rankingach gospodarczych. Jednak nie wszyscy wiedzą, że jest tak również w turystyce i nie chodzi o wyjazdy obywateli niemieckich, ale o wizyty zagranicznych gości u naszych zachodnich sąsiadów.

ZBIGNIEW ADAMÓW-BIELKOWICZ

Nie wszyscy zdają sobie sprawę, że obecnie Niemcy są drugim krajem w Europie pod względem ilości odwiedzin zagranicznych turystów. W roku 2010 zanotowano 39,8 mln podróży do tego kraju. W roku 2011 było to już 42,7 mln podróży co oznaczało wzrost o 7,3 proc. Więcej turystów odwiedza tylko Hiszpanię.

BIZNESOWE CENTRUM

Ową pozycję wypracowuje w dużej części turystyka biznesowa. Potwierdzają to wysokie notowania niemieckiego przemysłu spotkań w skali światowej. Dotyczy to zarówno całego kraju jak i poszczególnych miast. I tak Niemcy jako kraj znajdują się na drugim miejscu w rankingu światowym za USA a przed Hiszpanią i Wielką Brytanią. Pośród dziesięciu najbardziej znaczących miast świata w przemyśle spotkań Berlin zajmuje 4 miejsce za Wiedniem, Paryżem i Barceloną. Nic więc dziwnego, że podróże służbowe stanowią 27 proc. całego, niemieckiego rynku turystycznego. W roku 2011 wzrost tego sektora w stosunku do roku 2010 wyniósł 6,7 proc. Jeśli jeszcze uwzględnić fakt, że turyści przyjeżdżający do Niemiec w celach służbowych, wydają średnio 2 razy więcej w ciągu doby na głowę, to wyraźnie widać jak ważny dla niemieckiej gospodarki jest ten rodzaj turystyki. Do tego, z wyjątkiem krótkiego załamania

JAKIE BĘDĄ NAJBARDZIEJ ATRAKCYJNE KRAJE W EUROPIE W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 3 LAT?

1. Niemcy – 35 proc.
2. Polska – 10 proc.
3. Wielka Brytania – 8 proc.

Źródło: *Badania Erns & Young's European attractiveness survey 2012*

w latach 2008-2009, kiedy to podróże biznesowe przeżywały regres w całym świecie, stale notowane są wzrosty ilości przyjazdów.

ATRAKCYJNY CEL

Niemcy są też postrzegane przez europejskich turystów jako jeden z najatrakcyjniejszych krajów w najbliższym czasie.

POLSCY BIZNESMENI

Bezpośrednie sąsiedztwo oraz duża wymiana handlowa pomiędzy Polską a Niemcami powodują, że stanowimy bardzo ważną grupę gości biznesowych. Nasi turyści znajdują się na pierwszym miejscu, wyprzedzając zajmujących kolejne miejsca gości z Wielkiej Brytanii i Austrii. Ilość polskich wizyt podobnie jak w przypadku całej branży w Niemczech stale wzrasta. Stwarza dobre perspektywy i daje duże pole do działania firmom organizującym tego typu wyjazdy. ●

Wakacyjne **PLANY** Polaków na 2013 rok

W zeszłym roku Turcja, Egipt, Tunezja, w tym sezonie do czołówki weszła... Kenia! Pomimo strachu przed kryzysem, Polacy nadal chętnie podróżują, także w najdalsze rejony świata.

MARCIN DZIUBEK

Ichoć coraz częściej w przypadku zagranicznych wyjazdów korzystamy z własnego samochodu, to jednak linie lotnicze okazały się przewoźnikiem najchętniej wybieranym przez turystów. Jak będzie w tym roku? Dokąd planujemy się wybrać i jaki środek lokomocji wybierzemy?

KRYZYS NIE TAK STRASZNY

Wbrew oczekiwaniom sceptyków ubiegłoroczny sezon wakacyjny okazał się pomyślny dla turystyki. W jednym z raportów Polskiego Związku Organizatorów Turystyki z roku 2012, możemy przeczytać, że Polacy nie przestraszyli się kryzysu i o wiele chętniej niż w roku 2011 wybierali podróże międzykontynentalne. Do Turcji, która znalazła się na pierwszym miejscu wśród celów naszych wakacji, polecało o 22 proc. więcej podróżnych niż rok wcześniej. Prawdziwe oblężenie polskich turystów przeżył także Egipt – do kraju nad Nilem udało się ponad 90 proc. więcej Polaków niż latem 2011.

NAJBLIŻSZY SEZON

Według najnowszego raportu Polskiego Związku Organizatorów Turystyki w 2013 roku królować będzie Egipt. Już teraz do kraju faraonów wybiera się prawie 20 proc. wszystkich planujących podróż w sezonie 2013. Wśród miejsc docelowych, poza granicami naszego kontynentu, w czołówce znajduje się

również Turcja. Częściej wybieramy się w podróż do Kenii, na Dominikanę, a także planujemy wczasy na Wyspach Zielonego Przylądka czy w Tajlandii. To

Do łask polskich turystów wraca... Europa. Nie chodzi tu jednak o dotychczasowe kierunki marzeń: Hiszpanie czy Włochy

właśnie Bangkok może okazać się hitem tego sezonu. Warto także odnotować, że w porównaniu do roku 2012, sprzedaż biletów już wzrosła o ponad 80 proc.

NAJPOPULARNIEJSZE PODRÓŻE LOTNICZE

Choć Polacy coraz częściej przesiadają się do własnych samochodów, podróżowanie samolotem wciąż jest najbardziej popularnym i wygodnym środkiem transportu.

– Lot samolotem to komfort i bezpieczeństwo – tłumaczy Ewa Bednarek z whynotfly.pl, internetowego centrum zakupu biletów lotniczych. – Polakom zależy na tym, aby podróż była przyjemna i nie trwała długo. Szczególnie ważne jest to w przypadku, gdy na wakacje udaje się cała rodzina. Dla dzieci wielogodzinna jazda samochodem lub autokarem jest bardzo męcząca. W przypadku samolotu pierwszy lot jest zawsze ciekawym i niezapomnianym przeżyciem.

Bilety lotnicze, w porównaniu do sytuacji sprzed kilkunastu lat, są dużo tańsze, przez co dostępne dla coraz większej ilości turystów. Miejsca, do których podróż nawet nie śniła się naszym rodzicom i dziadkom, są teraz na wyciągnięcie ręki.

– W tym sezonie coraz bardziej widoczny będzie nowy trend związany nie tyle z wybieranymi przez nas destynacjami, co ze sposobami spędzania wolnego czasu. Coraz więcej naszych rodaków chce poznawać obyczaje, kulturę i zabytki miejsc, które odwiedza. Czas wakacyjny ma kształcić i wzbogacać wnętrze – dodaje Ewa Bednarek.

EGZOTYKA PO SĄSIEDZKU

Nie wszyscy jednak rozpoczynają swoje podróżnicze przygody od lotu do Afryki czy na Daleki Wschód. Do łask polskich turystów wraca... Europa. Nie chodzi tu jednak o dotychczasowe kierunki marzeń: Hiszpanie czy Włochy (choć te nadal są w czołówce). Coraz częściej dostrzegamy magię pomijanych dotąd w naszych planach południowych sąsiadów: Czechy i Słowację, a także rozkwitającą Czarnogórę.

Balkany przestają kojarzyć się z działaniami zbrojnymi – teraz jest to miejsce dla prawdziwych pasjonatów. Może powoli przestajemy marzyć o palmach, a zaczynamy dostrzegać atrakcyjność kultury danego kraju i jego mieszkańców – folkloru, muzyki, smaków i gościnności ludzi? ●

analiza

RYNKU WALUT

Ostanie dni stycznia przyniosły zdecydowane zwiększenie zmienności na wszystkich parach walutowych związanych ze złotówką, w tym głównej mierze mocne osłabienie się funta brytyjskiego.

PAWEŁ RYGIELSKI

Najważniejszym powodem była wypowiedź z 30 stycznia br. premiera Wielkiej Brytanii Davida Camerona dotyczącej renegotjacji warunków brytyjskiego członkowska w Unii Europejskiej.

Referendum, które Cameron zamierza przeprowadzić wśród Brytyjczyków w 2015 r. zdecyduje, czy Wielka Brytania pozostanie lub wyjdzie z Unii Europejskiej.

Reakcja rynków na wypowiedź premiera Camerona, związana jest pośrednio z pozycją Wielkiej Brytanii w handlu z krajami europejskim. Zgodnie z danymi Bundesbanku, Zjednoczone Królestwo jest najważniejszym partnerem handlowym Niemiec, wyprzedzając tym samym Francję. Może mieć to decydujący wpływ na wymianę handlową wewnątrz strefy euro, która zgodnie z ostatnimi danymi statystycznymi coraz bardziej osłabła. Rosnie zaś w siłę handel z krajami spoza strefy takimi jak Wielka Brytania, czy właśnie Polska, czego skutki widoczne są między innymi poprzez wzmacnianie krajowej waluty.

Z głównych wydarzeń mijających dni, które miały decydujący wpływ na zmienność kursów walutowych są między innymi:

– Utrzymanie głównej stopy procentowej przez Europejski Bank Centralny na niezmiennym poziomie, wynoszącym 0,75 proc., co przyczyniło się do coraz mocniejszego kursu euro w stosunku do dolara. Utrzymanie przez EBC na historycznie niskim poziomie stóp procentowych, które w porównaniu ze stopami w Japonii i w USA są i tak wyższe. Powoduje to, że inwestorzy coraz chętniej kupują euro. Dodatkowo umacniająca się waluta eurolandu zgodnie

z zapowiedziami EBC, nie będzie korygowana poprzez jakiegokolwiek działania interwencyjne.

– Obniżenie w Polsce przez Radę Polityki Pieniężnej stopy procentowej o 0,25 pkt. proc. Aktualnie główna stopa procentowa wynosi 3,75 proc. co powoduje, że zbliża się coraz bardziej do historycznie najniższego poziomu wynoszącego 3,5 proc. Niskie stopy procentowe mają pomóc polskiej gospodarce poprzez wzmocnienie akcji kredytowej, a przez to rozwój krajowych przedsiębiorców.

– Rosnąca stopa bezrobocia w Stanach Zjednoczonych, której wartość w styczniu br. wyniosła 7,9 proc.

Do najważniejszych wydarzeń w nadchodzących tygodniach, na które powinny zwrócić szczególną uwagę osoby zainteresowane kupnem bądź sprzedażą waluty, są między innymi:

– 20 lutego o godzinie 20:00 przekazany zostanie protokół z posiedzenia FOMC

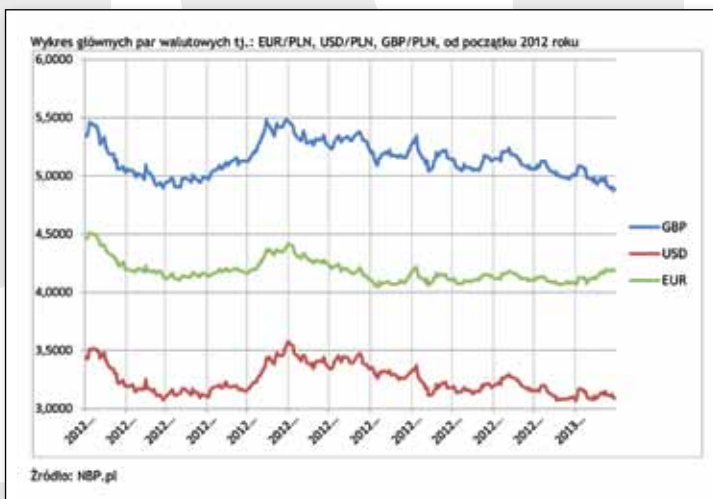
– 21 lutego o godzinie 14:30 przedstawione zostaną dane dotyczące inflacji w USA za styczeń br.

W ostatnich dniach stycznia br., polska złotówka wycenienia była następująco:

- EUR: 4,19 zł,
- USD: 3,08 zł,
- GBP: 4,90zł. ●

Autor jest analitykiem platformy wymiany walut Trejdo.com

Przedstawiona w powyższym opracowaniu treść, sporządzona z najwyższą starannością i według najlepszej wiedzy autora, ma charakter wyłącznie informacyjny. Nie stanowi porady inwestycyjnej, ani rekomendacji w rozumieniu rozporządzenia ministra finansów z dnia 19 października 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 206, poz. 1715) w sprawie informacji stanowiących rekomendacje dotyczące instrumentów finansowych, ich emitentów lub wystawców. Igoria Trade S.A. nie ponosi odpowiedzialności za decyzje inwestycyjne podjęte na podstawie powyższych danych, ani za szkody poniesione w ich wyniku.

MILITARNA turystyka kulturowa

Autorzy: Tadeusz Jędrysiak, Armin Mikos von Rohrscheidt

Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne

Stron 280

Obiekty militarne interesują nie tylko wąską grupę pasjonatów. Najciekawsze z nich potrafią ściągnąć tłumy turystów. Jak można dowiedzieć się z książki „Militarna turystyka kulturowa” w Polsce znajduje się około 16 tys. różnych obiektów budownictwa obronnego (zamki, forty, cytadele, twierdze, linie fortyfikacji, mury obronne). Prezentują one rozmaite style i szkoły fortyfikacji. Nic więc dziwnego, że wzbudzają coraz większe zainteresowanie. Choć tytuł mógłby sugerować nudny podręcznik akademicki, to z powodzeniem mogą po książkę sięgnąć również „zwykli” miłośnicy fortyfikacji. Choć oczywiście studenci czy osoby zajmujące się zawodowo turystyką będą miały szczególnie duży pożytek z publikacji. Wydaje się, że nawet osoby dobrze znające militarne obiekty w naszym kraju znajdą tu wiele nowych informacji. Dużo daje dobry poziom edytorski książki oraz kolorowe zdjęcia. Książka, choć nie jest przewodnikiem sensu stricto może być również pomocna przy układaniu programów uwzględniających tego typu obiekty. Miejmy nadzieję, że będzie to kolejna cegiełka w promowaniu turystyki militarnej, która może być mocnym punktem oferty naszego kraju. ●

KOMPENDIUM rezydenta biura podróży

Autor: Radosław Szafranowicz-Małozięć

Wydawca: Sowa Sp. z o.o.

Stron: 236

Jeśli chodzi o szkolenia to rezydenci bywają niekiedy traktowani nieco „po macoszemu”. Rezydentów szkoli się niejako przy okazji szkolenia pilotów. Tymczasem choć zawód ten jest pokrewny zajęciu pilota, to jednak wymaga wielu specyficznych kompetencji i nieco innej wiedzy. Kompendium dla rezydentów jest więc bardzo przydatne i praktyczne. Już z samego układu książki widać, że autor jest praktykiem, który „z niejednym turystą” miał do czynienia. Rozdziały przeprowadzą kandydata na rezydenta przez kolejne etapy jego pracy. Dużym atutem jest nacisk na rozwiązania praktyczne i rozmaite rady ułatwiające osobie bez odpowiedniego doświadczenia na zorganizowanie sobie pracy. Pozycja warta polecenia wszystkim początkującym rezydentom i kandydatom na rezydentów, choć zapewne i ci bardziej doświadczeni znaleźliby coś ciekawego, choćby możliwość skonfrontowania własnych metod, i „patentów” z tym proponowanymi przez autora. ●

PRENUMERATA TO WYGODA I GWARANCJA REGULARNEGO OTRZYMYWANIA PISMA

Aby zamówić prenumeratę:

- zadzwoń: 22 333 88 26, albo
- prześlij zamówienie faksem: 22 333 88 82, albo
- prześlij zamówienie e-mailem: bok@pws-promedia.pl, albo
- wypełnij formularz na stronie www.rynekturystyczny.pl/prenumerata, albo
- wyślij zamówienie na adres: PWS PROMEDIA, ul. Paca 37, 04-386 Warszawa, Dział Prenumeraty

Rynek Turystyczny	prenumerata	liczba egzemplarzy	cena po rabacie	liczba prenumerat	zamawiam od numeru
	1 egz.	1	12 zł		
	półroczna	6	5% rabatu 68 zł		
	roczna	12	10% rabatu 130 zł		
	studencka	12	30% rabatu 99 zł		

Ceny zawierają 5% VAT

Promocja!!! „Rynek Turystyczny” w pakiecie z miesięcznikiem „Hotelarz”:

Pakiet „Rynek Turystyczny” + „Hotelarz”	prenumerata roczna po rabacie	liczba prenumerat	zamawiam od numeru
	199 zł		

Dane do wystawienia faktury:

nazwa firmy ....., ulica ....., nr .....
 kod ..... miasto ....., NIP.....

Dane do realizacji zamówienia:

nazwa firmy ....., imię i nazwisko osoby zamawiającej .....
 ....., stanowisko ....., ulica ..... nr .....
 kod ....., miasto ....., tel. kontaktowy ....., e-mail .....

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych dla celów promocyjnych i marketingowych przez PWS PROMEDIA Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Paca 37, 04-386 Osoba udostępniająca swoje dane ma prawo do wglądu oraz poprawiania ich.

.....
 data

.....
 podpis osoby upoważnionej

RYNEK TURYSTYCZNY

PISMO BIZNESU TURYSTYCZNEGO

Ukazuje się od 1992 r.
www.rynekturystyczny.pl

Redakcja

redaktor naczelny
 Zbigniew Adamów-Bielkowicz
z.bielkowicz@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 17

sekretarz wydawnictwa
 Stefan Wroński
s.wronski@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 30

Redakcja internetowa

Agnieszka Wardzińska
internet@pws-promedia.pl

Współpraca

Agnieszka Jezierska, Weronika Pazdro,
 Katarzyna Podgórska, Marek Piotrowski,
 Andrzej Jarczewski, Monika Wojniak

Studio graficzne

Dominika Adamczyk (dyrektor artystyczny)
 Elżbieta Grudzień

Reklama

Małgorzata Grenda (kierownik)
m.grenda@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 02

Anna Januszewska
a.januszewska@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 06

Mirosława Włodarczyk
m.wlodarczyk@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 04

International Sales: Mirek Kraczkowski
m.kraczkowski@pws-promedia.pl
mirek.kraczko@gmail.com
 tel. +48 22 401 70 01, 401 70 16, 600 344 881

Druk

Drukarnia Jantar
 Nakład 5000 egz.

Zamówienia na prenumeratę realizują także:
 KOLPORTER SP. Z O.O. S.K.A., GARMON PRESS
 S.A., GLM SP. Z O.O., RUCH S.A.

– zamówienia można składać na stronie

www.prenumerata.ruch.com.pl,

e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

ub tel.: 801 800 803, 22 717 59 59

– w godz. 700 – 1800.

Koszt połączenia wg taryfy operatora.

Polskie Wydawnictwa Specjalistyczne
 ProMedia sp. z o.o.
 ul. Paca 37, 04-386 Warszawa
 tel. +48 22 333 88 00 faks +48 22 333 88 82

Sekretariat

Marzena Michalik
biuro@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 00, +48 22 333 88 14
 fax +48 22 333 88 82

Marketing i sprzedaż

Dyrektor – Krzysztof Gonciarek
k.gonciarek@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 07

Prenumerata i kolportaż

Monika Sadowska-Klakus
prenumerata@pws-promedia.pl
 tel. +48 22 333 88 26 faks +48 22 333 88 82

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego.
 Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą
 oraz rozpowszechnianie bez zgody Wydawcy w całości
 lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.
 Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i adaptacji tekstów oraz zwrótu
 materiałów zamówionych, a niezatwierdzonych do druku. Materiałów
 niezamówionych nie zwracamy.
 Nie ponosimy odpowiedzialności za treść
 zamieszczanych reklam.

Oferta specjalna!!!

- prenumerata dla studentów – 30%*
- prenumerata dla członków Polskiej Izby Turystyki – 20%*
- prenumerata dla członków Stowarzyszenia „Polskie Hotele i Obiekty Historyczne – Wypoczynek w Zabytkach” – 20%*
- prenumerata dla biur zrzeszonych w TSS Polska Touristik Service System Sp. z o.o. – 20%*

* Przy zamówieniu prenumeraty na dowolny okres rabat liczony jest od cen wyjściowych.
 Oferta ważna po przesłaniu kopii dokumentu potwierdzającego członkostwo w organizacji lub kopii legitymacji studenckiej pod numer faksu (022) 333 88 82.

Rynek Turystyczny

Pamiętaj o zamówieniu

prenumeraty **Rynku Turystycznego na 2013 rok.**

PRENUMERATA ROCZNA:

z 10% rabatem – 130 zł

Reiseagentur BAVARIA
Agencja Turystyki Przyjazdowej

**Wasz kompetentny
i doświadczony
partner
w Bawarii**

Oferujemy szerokie spektrum świadczeń związanych z turystyką przyjazdową do Niemiec, Austrii i Szwajcarii.

Nasze wieloletnie doświadczenie oraz aktywny udział w charakterze przewodników i pilotów pozwala nam na zaoferowanie kompetentnej, kompleksowej obsługi grup turystycznych z uwzględnieniem wszystkich życzeń naszych partnerów i ich klientów.

Oferujemy bogate w ciekawe pomysły incentive oraz pełne wrażenia wyjazdy szkoleniowe. Sporządzamy indywidualne, pomysłowe i innowacyjne programy dostosowane do zainteresowań i życzeń danej grupy.

Zajmujemy się kompleksową organizacją konferencji, kongresów, wyjazdów motywujących i eventów.

Rezerwujemy poszczególne świadczenia, takie jak: noclegi, transfery, restauracje i bilety wstępów na imprezy kulturalne.

Einsteinstrasse 157

81675 München

Tel. +49 89 411 89 286

Fax +49 89 411 29 849

info@reiseagentur-bavaria.de

www.reiseagentur-bavaria.de